28. № 10

ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 102 (8010)
АПРЕЛИИН 29
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! Коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые тойрон улам нягтаар жагсая, КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ, коммунистическэ общество байгуулгын агууехэ хэрэгтэ манай бүхы хүсые, творческо эршые элсүүлэе!

(1956 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Нэгэдэмэл Королевствын Премьер-Министр сэр Антони Идентэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой хэһэн хэлсээнүүд тухай мэдүүлгэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Нэгэдэмэл Королевстводэ Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэ Правительствын уряалаар ...о, 1956 оной апрелиин 18-һаа 27 хүрэтэр тэндэ байба. Тэндэ байха ...э советско-англиийска харилсаан тухай асуудалаар, мүн уласхооронд... бүхы оршон байдалай асуудалнуудаар тэдэнэр Нэгэдэмэл Королев...н Премьер-Министр сэр Антони Идентэй, Тамга хадагалагша Лорд Р. О. Батлертай, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Сельвин ...дтой, мүн Тэрэнэй Дээдэ зэргэтэ Правительствын бусад гэшүүдтэй ... удаа хөөрэлдөө. Эдэ хэлсээнүүдэй үедэ алишье тала сэхэ руунь ба ...э болохо руунь хөөрэлдэдэг байгаа. Уласхоорондын шухала удхаша...ай олонхи асуудалнууд хэлсэгдэжэ, һанамжануудаа хүсэдөөр ба ...шатайгаар мэдэлсэһэн байна.

Политическэ талаар, худалдаа наймаанай, наукын, культурын та... ба бусад һалбаринуудай талаар советско-англиийска харилсаае бэ...үүлгэ хоёр ороной арадуудай интересүүдтэ зохилдоно гэжэ Советскэ ...ай ба Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэд мэдэрээ. Мүн энэ ха...са бэхижүүлгэ бүгэдэниитын эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые ...халгада туһалха гэжэ тэдэнэр этигэнэ.

Уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулгада туһалхаар ...дынгөө Правительствонуудай шиидэнги байһые тэдэнэр элишэлэн ...үлээ. Гүрэнүүдэй хоорондоо тиимэ ехээр этигэлсэдэггүй байһан му...уеын байдалые хараадаа абан, бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал бэхи...гэдэ ба гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулгада бүхы хэм...ээр туһалхаар шиидэнги байһанаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлээ. Хү...эрилхы ажал-ябуулагшадай нюурааран уулзажа холбоо байгуулга ... үрэ дүнтэй байгаа. Тиимэһээ иимэ уулзалганууд уласуудай хоорон... этигэлсэлгые бэхижүүлхэ шухала аргануудай нэгэн болоно гэжэ тэ...р мэдэрээ.

Хоёр оронууд хадаа өөһэдынгөө хоорондохи харилсаанда, тэрэшэлэн ... гүрэнүүдтэй харилсаа байгуулхадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Орга...циин гол ёһонуудые хүтэлбэри болгохо байна. Национальна бэеэ ...хай байдалаа ба суверенитедээ, территориальна бүрин бүтэн байл...үндэлэлсэлгэ, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсадаггүй ...га ниитынгээ системэнүүдһээ дулдыдангүйгөөр бүхы гүрэнүүдэй хоо...ю хани ёһоной харилсаа холбоо байгуулха ба эбтэйгээр зэргэ оршон ... ябадалай үндэһэ һууринь болоно гэжэ тэдэнэр этигэнэ.

Дэлхэйн бүхы хубида яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулжа, шэнэ ...ай аюулһаа арадуудые зайсуулхын тулада өөһэдһөө дулдыдаха ... юумые тэдэнэр хэхэ байна.

Европодохи эб найрамдал ба аюулгүй байдал хадаа бүгэдэниитын эб ...амдал хангаха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай гэжэ ойлгожо бай...туладаа, Европодохи аюулгүй байдалые хангаха асуудал тусгаар уд...нартай гэжэ хоёр ороной түлөөлэгшэд тоолоно.

Уласхоорондын шиидхэгдээгүй бусад асуудалнууд тухай, тэрэ тоодо ...ла ба Азида хамаатай аад, һанамжанууд тухайгаа мэдэлсэгдэһэн ...далнууд тухай хэлэхэ болоо һаа, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхи...хэ интересүүдтэ тааралдуулан, тэдэниие шиидхэлгэдэ туһалхые али... тала оролдохо байна.

Өөһэдынгөө зүбшэн хэлсэһэн тус тус асуудалнуудаар Советскэ Сою...а Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэд доро дурсагдаһан тобшолол

ДҮТЫН БА ДУНДА ВОСТОК

Дүтын ба Дунда Востогто эб найрамдал болон аюулгүй байдалые ...лгада туһалхын тулада Советскэ Союз ба Нэгэдэмэл Королевство ...ынгөө зүгһөө али бүхы юумэ хэхые ехээр хүсэнэ. Тэдэнэр хадаа энэ ...гоор, Палестина шадар эб найрамдал бэхижүүлхэ ба Аюулгүйн Со... зохихо шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар оролдолго гаргажа ...ан Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие зохихо зэргээр дэмжэхэ ...

Энэ зорилгоор, хамаатай арадуудай национальна хүсэл эрмэлзэлгэдэ, ...эй бэеэ даанхай байдалые хангаха шухала байһанда зохилдуулан, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Устав соо бэшэгдэһэн гол ...удта зохилдуулан үрэ ехэтэй хэмжээнүүд бүри һаяар абтаха ёһотой ... хоёр ороной Правительствонууд тоолоно.

...ёлэрэлгэ тухай зохихо хэлсээнэй ёһоор Израилиин ба арабска гүрэ...эй хоорондо тогтоогдоһон демаркационно хилэ шадар тохёолдоһон ...үрилэй хурсадалгые зайсуулхын тулада хэмжээнүүдые абахыень ...тай гүрэнүүдые хоёр ороной Правительствонууд уряална.

Алишье таладань тааруугаар арабска гүрэнүүдэй ба Израилиин хоо...хи арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор гуримшуулгые хангалга...люулан Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гаргаһан үүсхэлые тэ... мүн лэ дэмжэхэ байна.

Тэдэнэр хадаа нютагаа урилагшад тухай асуудалые ехэ удхашанар...жэ мэдэрнэ, тиимэһээ тэдэнэй хүндэ хүшэр байдалые һайжаруулха ...гоор Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хэһэн ябуулгануудые ...э зохихо соонь дэмжэхэ байна.

Арабска гүрэнүүдэй ба Израилиин хоорондохи арсалдаата асуудал...ые эбэй ёһоор шиидхэхэ ябадал туйлалгадань, мүн Дүтын ба Дунда ...гто эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэнь Нэгэдэмэл ...нуудай Организацида туһалхын тулада бусад гүрэнүүд мүн лэ али ... юумэ хэхэ бэзэ гэжэ хоёр ороной Правительствонууд батаар най...

зүбшэн хэлсэлгын үедэ туйлагдаһан юумые, хамаатай гүрэнүүдэй оруулһан дурадхалнуудые хоёр ороной түлөөлэгшэд хаража үзөө. Энэ асуудал шиидхэлгэ бүгэдэниитын эб найрамдал хангалгада тусгаар шухала удхашанартай байха һэн гэжэ тэдэнэр хэлсээ.

БУУ ЗЭБСЭГ ХУРЯАХА АСУУДАЛ

Һанамжануудаа мэдэлсэхэдээ, буу зэбсэг хуряаха асуудал зүбшэн ...эн байна. Энэ асуудалай Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида

Энэ асуудалаар уласхоорондын зохихо хэлсээ баталалга ехэ удхашанартай гэжэ Советскэ Союзай Правительство ба Нэгэдэмэл Королевствын Правительство тоолоно. Иимэ хэлсээн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада, гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэхэгүй ябадал бага болголгодо ба сэрэгэй гаргашануудай хойшолонгуудые хүнгэдхэлгэдэ туһалха байгаа.

Ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие аршалан зайсуулга тон шухала зорилго болоно гэжэ хоёр Правительство хэлсээ. Ядерна зэбсэг хүсэдөөр хорихо ба ядерна хүсые имагтал амгалан ажалда зорюулха гээшэ тэдэнэй хамтын зорилго байһан зангаараа үлэнэ, тиимэһээ энэ зорилго бэелүүлхын тулада тэдэнэр саашадаашье оролдохо байна.

Уласхоорондын зохихо хиналта байгуулан, буу зэбсэгүүдыень зохихо зэргээр хороолсожо гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые горьтойгоор хороохо, хамагай түрүүндэ, табан агууехэ гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэгүүдые хороохо зорилгоор бодото алхамуудые дары түргэнөөр хэхын тулада хэлсээ туйлаха шухала гэжэ Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын Правительствонууд мэдэрнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида ба буу зэбсэг хуряаха талаар Подкомитедтэ хамаатай гүрэнүүдэй хоорондо тус асуудалаар зохихо үгэеэ ойлголсолго туйлалгада туһалхын тулада хоёр ороной Правительствонууд саашадаа оролдохо байна.

СОВЕТСКО-БРИТАНСКА ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХАРИЛСАА ХҮГЖӨӨЛГЭ

СССР-эй ба Нэгэдэмэл Королевствын хоорондо худалдаа наймаа саашадань хүгжөөлгэдэ хамаатай асуудалнууд мүн лэ хаража үзэгдөө.

СССР-эй ба Нэгэдэмэл Королевствын хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөлгэ хоёр ороной хоорондо бүри нягта харилсаа тогтоохо хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болоожо шадаха байһан тухай хоёр ороной түлөөлэгшэд үгэеэ ойлголсоо. Энэ хадаа алишье ороной үйлэдбэриин арга боломжонуудые бүри һайнаар хэрэглэхэ ябадалда туһалха, Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондо худалдаа наймаа хэлгые урма хэшээлтэй болгохо байгаа.

Советскэ Правительство хадаа Нэгэдэмэл Королевствотэй худалдаа наймаа горьтойгоор үргэдхэхөөр бэлэн байна гэжэ советскэ түлөөлэгшэд хэлсээнэй үедэ мэдүүлээ. Энэ худалдаа наймаае үргэдхэхые хүсэжэ байһан тухайгаа британска түлөөлэгшэд мүн лэ мэдүүлһэн байна.

Худалдаа наймаанда хизаарлалтанууд ба газаашалгын хэгдэдэггүй байгаа һаа, Советскэ Союз хадаа ойрын табан жэл соо, 1956 онһоо 1960 он хүрэтэр, тухайлхада 9—11 миллиард хүрэтэр түхэригтэ, тайлбарилан хэлэбэл, 4—5 миллиард тухай түхэригтэ элдэб түхеэрэлгэнүүдые болон суднануудые бүтээхын тулада хэгдэһэн захилнуудые, мүн 5—6 миллиард тухай түхэригтэ худалдан абтаха элдэб олон янзын промышленна эд бараа болон түүхэй эд оруулалсан 800—1.000 миллион хүрэтэр фунт стерлингдэ Нэгэдэмэл Королевствоһээ юумэ худалдажа абажа шадаха һэн гэжэ советскэ түлөөлэгшэд мэдүүлээ. Нэгэдэмэл Королевстводэ советскэ организацинуудай захил хэжэ болохо машинануудай, түхеэрэлгэнүүдэй болон суднануудай дэлгэрэнгы список Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэдтэ дамжуулан үгтөө.

Списогтэ оруулагдаһан эдэ товарнуудай зариманиинь мүнөө бии байһан стратегическэ хиналтада орохо байна гэжэ Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэд тэмдэглээ. Гэбэшье, дурсагдаһан списогтэ оруулагдаһан эд бараанай ба түүхэй эдүүдэй нилээд олониинь хизаарлалтада орохогүй байһан туладань худалдаа наймаа үргэдхэхэ зохихо арга боломжо бии байна.

Нэгэдэмэл Королевстводэ машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые болон суднануудые бүтээхэ советскэ захилнуудые ехэ болгохоор, мүн түүхэй эд болон промышленна эд бараа бүри ехээр худалдажа абахаар хараалагдажа байһан дээрэһээ СССР-һээ эд бараа зохихо зэргээр гарган худалдажа, фунт стерлингнүүдые олоор олодог болохонь Советскэ Союзда шухала болохо байһан тухай Советскэ Правительствын түлөөлэгшэд тэмдэглээ, тиихэдэ советскэ экспортын нилээд олон эд бараае англиийска дэлгүүр дээрэ худалдажа болохо байна гэжэ Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэд тэмдэглээ.

Дээрэ хэлэгдэһэн һанамжануудые хараада абан дурсагдаһан списогые советскэ техническэ экспертнүүдэй туһаламжатайгаар британска тала саашадань шэнжэлжэ үзэхэ гэжэ хоёр Правительствын түлөөлэгшэд хэлсээ.

Хэрэглэлэй эд бараа андалдан абалсаха тухай, худалдан абагшадай ба худалдагшадай хоорондоо холбоо байгуулгые хүнгэдхэхэ тухай асуудалые саашадань шэнжэлжэ үзэхэ гэжэ тэдэнэр мүн лэ хэлсээ.

КУЛЬТУРНА БА БУСАД ХОЛБОО БАРИСААН

Культурна ба бусад холбоо барисаа хүгжөөхэ асуудалые Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэд мүн лэ зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар тэдэнэр Хамтын Мэдүүлгэ баталан абаа. Тэрэнь Хабсаргалта болоожо, тусгаар толилогдохо юм.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИН

Нэгэдэмэл Королевствын Премьер-Министр АНТОНИ ИДЕН

Лондон, 1956 оной апрелиин 26.

ХАБСАРГАЛТА

СССР-эй ба Нэгэдэмэл Королевствын хоорондохи холбоо барисаа саашадань хүгжөөхэ тухай Хамтын Мэдүүлгэ

...эгэдэмэл Королевстводэ Н. А. ...анинай, Н. С. Хрущевой ошо...й дашарамдуулан һанамжа...а мэдэлсэһэнэйнгээ һүүлээр, ...Р-эй ба Нэгэдэмэл Королевст... Правительствонуудые толгой...ноор иигэжэ үгэеэ ойлголсоо:

... Культурна, научна ба техниче... холбоо барисаа байгуулха, пра...ственна, муниципальна, науч... культурна делегацинуудые, ...н болон хүгжэмэй түлөөлэг..., тэрэшэлэн спортивна кол...уудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ ... хоёр ороной хоорондохи ха...нда зохихо үрэ дүнгэй туй...ые тэдэнэр ханангяар тэм...

...тературын, уранзурагай ба скульптурын, театрын, хүгжэмэй, киногой, радиодамжуулгын ба телевидениин талаар, тэрэшэлэн наукын, техникын, дээдэ эрдэмэй ба элүүрые хамгаалгын талаар нэгэ оронойнгоо дүй дүршэлтэй ба туйлаһан амжалтануудтай танилсалгадань алишье оронойнгоо гражданинуудта хоёр ороной Правительствонуудай али бүхы туһаламжа үзүүлдэг байгаа һаань һайн байха һэн гэжэ тэдэнэр тоолоно.

3. Энэ талаар хоёр оронойнгоо амжаһан эрхим туйлалтануудые хараадаа абан, уранһайханай, техническэ, научна ба спортивна организацинуудай бэе бэедээ тааруугаар харилсаагаа али болохоор үргэдхэхыень тэдэнэр һайшаана; нүгөөдэ оронойнгоо университедүүдтэ һуража шадахаар бэлэдхэлтэй студентнүүдые бэе бэедээ эльгээлсэхэ ябадалые тэдэнэр һайшаана.

4. Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын академическэ, профсоюзна болон научна гол эмхи зургаануудай мэдээсэлнүүдые абалсажа байлгада туһалхые, наукын, техникын ба культурын талаар хоёр орондо гаргагдадаг номуудые бүри олоор андалдан абалсадаг болохые тэдэнэр хүсэнэ.

5. Нэгэдэмэл Королевстводэ советскэ гражданинуудай, Советскэ Союзда Нэгэдэмэл Королевствын гражданинуудай нэгэ нэгээрээ гү, али бүлэг бүлэгөөрөө аяншалга олон болохо бэзэ гэжэ тэдэнэр найдана. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ хоёр Правительство али бүхы туһаламжа үзүүлхэ юм, тусхайлбал, экономическа талаар таарамжатай эрхэ байдал бии болгогдохо байна.

6. Эдэ холбоо барисаа бэхижүүлхэ ябадалай зорилгонь бологшо үгэеэ һайнаар ойлголсолгые хүсэхэ зуураа, нүгөөдэ арадайнгаа һанал бодолтой болон ажабайдалтай танилсалгадань Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын арадуудта али болохоор туһалха гэжэ тэдэнэр хэлсээ. Энэ зорилгоор, аман ба бэшэмэл мэдээсэлнүүдые бүри һаадгүйгөөр абалсажа байлгые хангахын тулада бодото хэмжээнүүдые тэдэнэр абаха байна.

Советскэ Союзай ба Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэдэй хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай мэдүүлгэдэ гар табигдаба

ЛОНДОН, апрелиин 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Нэгэдэмэл Королевствын Премьер-Министр сэр Антони Идентэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрой хэһэн хэлсээнүүд тухай Мэдүүлгэдэ мүнөөдэр англиийска гадаадын хэрэгүүдэй министерствын байдаг гэр соо нютагай сагаар 23 часта гар табигдаба.

Советскэ Союзай Правительствын талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Нэгэдэмэл Королевствын Правительствын зүгһөө Премьер-Министр сэр Антони Иден Мэдүүлгэдэ гар табиба.

Мэдүүлгэдэ гар табиха үедэ Советскэ талаһаа—СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев, Культурын министр Н. А. Михайлов, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-һээ Великобританида байдаг посол Я. А. Малик, Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Европейскэ хоёрдохи таһагые даагша В. Я. Ерофеев, СССР-һээ Великобританида байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ В. А. Каменский, академигүүд И. В. Курчатов, А. Н. Туполев гэгшэд байлсаба.

Англиийска талаһаа—тамга хадагалагша лорд Р. Батлер, гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр лорд Рединг, Великобританиһаа СССР-тэ байдаг посол У. Хэйтер болон англиийска гадаадын хэрэгүүдэй министерствын бусад түлөөлэгшэд байлсаа.

Мэдүүлгэдэ гар табяад Н. А. Булганин, Антони Иден, Селвин Ллойд, Н. С. Хрущев гар гараа барилсаба.

Советскэ Союзай, Нэгэдэмэл Королевствын түлөөлэгшэдэй хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай мэдүүлгэдэ гар табиха үедэ англиийска болон хариин хэблэлэй, радиогой ба кинохроникын олон тоото түлөөлэгшэд байлсаа.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Эдинбургда ошоод байһан тухай

ЭДИНБУРГ, апрелиин 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрые Лондонһоо Шотландии асарһан дүрбэн мотортой «Вайкаунт» самолёт апрелиин 26-да нютагай сагаар 15 часта Эдинбургһаа 6 милиин газарта байдаг Тернхауз гэһэн аэродромдо бууба гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Аэродром дээрэ советскэ хүтэлбэрилэгшэдые, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые Шотландиин хэрэгүүдые эрхилхэ талаар министр Джеймс Стюарт, Эдинбургын гражданска ба сэрэгэй засагаархидай түлөөлэгшэд амаршалаа.

Аэродром дээрэ табигдаһан, Королевскэ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хүндэлэлэй харуул айлшадые амаршалан ёһолбо. Н. А. Булганин хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараба.

Аэродромһоо Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев түмэр замай гайхамшагта хүүргэ харахын тула автомобильнуудта һуугаад Эдинбургһаа 9 милиин газарта Форт мүрэнэй урда эрьедэ оршодог Саут Куинсферри гэһэн бишыхан городто ошобо. Н. А. Булганин Н. С. Хрушев хоёрые Шотландиин хэрэгэй талаар гүрэнэй министр Дж. Стюарт үдэшөө. Түмэр замай тэрэ хүүргэ Саут Куинсферри городой хажууда шотландска һүр ехэтэ мүрэн дээгүүр табяатай.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Саут Куинсферриһээ Эдинбург ошобо.

Советскэ айлшад Стюартнуудай хан түрэдэ хабаатай шотландска корольнуудай байдаг хуушанай газарта — Холирудхауз гэһэн ордондо ошобо. Энэ ордон олон зуунжэлэй турша соо нэгэнтэ бэшэ һэльбэн баригдаһан ба гол түлэб XVII зуунжэлэй хоёрдохи хахадта мүнөө байгаа түхэлтэй болоһон байна. Энэ ордон һүүлэй хэдэн зуунжэл соо Великобританиин корольнуудай байдаг тусхайта ёһоной шотландска үргөөнь болонхой. Ордоной зарим хубинь музей болгогдоод, тэндэнь олон янзын үнэтэ зурагууд, хуушанай шухала хэрэгсэлнүүд хадагалагдана.

Холирудхауз ордоной үүдэндэ Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые ордоноо уг залгамжалан даажа байдаг герцог Гамильтонский угтаба.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев тэрэ ордон соогуур час тухай ябаба. Ордон соохи таһалгануудые, тэдэнэй тоодо шотландска королева Мария Стюартын таһалгые тэдэндэ харуулба. Советскэ хүтэлбэрилэгшэд ордондо орогшо хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ гараа табиба.

Холирудхауз ордонһоо айлшадай һуужа ябаһан автомобильнууд город шадарай үндэр гүбөөнүүд дээрэ байдаг парк соогуур гараад, Эдинбургын гол үйлсэнүүдээр муниципальна соведэй байшан тээшэ ошобо. Эдинбургын олон тоото хүн зон советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй ябахые хараад, үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна. Муниципальна соведтэ Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые Эдинбургын лорд-мэр сэр Джон Бэнкс, муниципальна соведэй гэшүүд угтаа. Муниципальна соведэй байшангай айлшадаа угтадаг нэгэ зал соо орохыень советскэ айлшадые лорд-мэр уриба. Тэндэ айлшад, Эдинбургын муниципальна соведэй түлөөлэгшэд хөөрэлдөө хэбэ. Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрто бэлэг болгон хрусталь шэлээр шотландска урашуулай хэһэн зүйлнүүдые лорд-мэрэй үмэнэһөө барюулба. Тэдэ бэлэгүүдтэнь Эдинбург городой гербнүүд һиилээтэй.

Хожомынь советскэ хүтэлбэрилэгшэд хуушанай Эдинбургска хэрэм харахаяа ошобо. Энэнь үндэр шулуун хабсагай дээрэ барятай, дунда зуунжэлэй крепостной ханануудаар хүреэлээтэй байна. Хэрэмэй гол үүдэнэй урдахи багахан талмай дээрэ Шотландиин королевскэ гвардиин солдадууд шотландска национальна хубсаһа үмдөөд хүндэлэлэй харуулда жагсажа байба.

Хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа гараад, Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хүндэлэлэй трибунада гаража, шотландска гвардиин сэрэгэй заншалта ёһололдо — баярай һайндэртэ байлсаба. Энэ ёһололынь барабануудай, национальна шотландска хүгжэмэй сэрэгэй оркестрын аялга доро болодог байна.

Энэ ёһололой дүүрэхэдэ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Эдинбургын лорд-мэр Джон Бэнксээр үдэшэгдэн, хэрэм соохи талмайда, хан шэрээдэ һуулгалгые ёһолдог газарта ошобо. Тэндэнь дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ алуулһан шотландецуудай дурасхаалда зорюулагдаһан национальна памятник табяатай, энэнь 1927 ондо баригдаһан байна. Тэрэ талмай дээрэ мүн Эдинбургска хэрэмэй хан шэрээ ёһололгын таһалга гэдэг байна. Тэндэнь шотландска корольнуудай түүхэтэ титимүүд хадагалагдана.

Эдинбургска хэрэмэй һонирхолтой юумэнүүдые Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой хаража дүүргэхэдэнь, Шотландиин хэрэгэй талаар министр Джеймс Стюарт, Эдинбургын лорд-мэр сэр Джон Бэнкс советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ обед эмхидхэһэн байна.

Обедэй түгэсхэлдэ Шотландиин хэрэгэй талаар министр Джеймс Стюарт Великобританиин королевын болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын элүүр мэндэ ябахын түлөө духаряа бариба. Великобританиин болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Удаань Джеймс Стюарт советскэ айлшадта хандан амаршалгын үгэнүүдые богонихоноор хэлэбэ. Саг бага байһан дээрэһээ, советскэ хүтэлбэрилэгшэд Шотландитай, шотландска арадай ажабайдалтай бүри һайнаар танилсаха аргагүй байһандань гэмшэжэ байһанаа тэрэ мэдүүлбэ. Айлшадай хаража үрдиһэн энэ багахан юумэшье тэдэниие һонирхуулаа бэзэ гэжэ найданаб гээд Джеймс Стюарт хэлэбэ.

Бидэнэй обедлэжэ байһан газар хадаа Шотландиин сэрэгэй хуушанай нэгэн хэрэм мүн гэжэ Стюарт хэлэбэ. Зүгөөр энэ газарай урдань баригдаһан зорилгодоо зорюулан хэрэглэгдэдэггүй байһандань баясанаб. Хани барисаагай, эрхэ сүлөөгэй оршон байдалда бэе бэетэйгээ нилээд хани харилсаатайгаар ажаһуужа һураабди. **(Альга ташалга).** Үнгэрөөшэ неделидэ Лондондо Совет-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Эдинбургда ошоhон тухай

(Түгэсхэл)

скэ посольстводо сайлалга боложо, би тэндэ байлсаха золтой байгааб. Бэе бэедээ этигэлсэн зэргэлээд ажаhууха ябадал манай ниитэ зорилго болохо ёhотой гэжэ тэрэ сайлалгын үедэ Н. С. Хрущев хэлээ hэн. Манай правительствын, Шотландиин арадай бодото хүсэлынь мүн лэ тиимэ байна. Урдань бидэнэр аша туhатай олон янзын холбоо барисаатай байгаабди. Үрэжэлтэй hайн, хани ёhоной олон янзын холбоо барисаан мүн тэрэшэлэн саашадаашье бидэнэй дунда байгуулагдаха бээз гэжэ найдаха байнабди. **(Альга ташалга).**

Н. А. Булганин тэндэ байлсаhан бүхы хүнүүдэй зүгhөө hайнаар уттагдан харюугай үгэ хэлэбэ. Шотландиин столицада советскэ хүтэлбэрилэгшэдые хүндэтэй, баяртайгаар угтаhанайнь түлөө Н. А. Булганин үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ. Н. А. Булганин Эдинбургын гражданинуудта, Шотландска гайхамшагта бүхы арад зондо Советскэ Союзай арадуудай үмэнэhөө халуун баярые хүргэжэ, амжалта, hалбаран бадаралта туйлахыень тэрэ арадта хүсэбэ. Эдинбург хадаа Великобританяар бидэнэй аяншалhан hүүлшын газар мүн гэжэ Н. А. Булганин үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Бидэнэй аяншалгын программын түгэсхэлэй шатада Шотландиин столицада ошохые Танай хүндэтэ Премьер-Министр Иден юрэ хараалаа бэшэ, харин бидэниие илангаяа ехээр hонирхуулхын тулада хараалаа байна гэжэ мүнөө Эдинбургтай танилсаад байхадаа hананаб. Шотландиин гоё hайхан столицые Н. С. Хрущев бидэ хоёр ходоодоо hанажа ябахабди гэжэ тэмдэглээд, Н. А. Булганин энэ гайхамшагта ороной бусад газарнуудаар ябаха сагай олдоогүй байhанда халаглажа байhанаа мэдүүлбэ. Тиигэбэшье, Танай орон тухай, судна барилгаар, мүн промышленностиин бусад hалбаринуудаар алдаршаhан орон тухайтнай ехэ hайе hанажа ошохобди гэжэ Н. А. Булганин үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Энэ хэрэмдэл адли хэрэмүүдэй мүнөө ондоо хэрэггүй байhан тушаа министр Стюартын баярлаhаниие зүбтэ тоолоноб гэжэ Н. А. Булганин нэмэжэ хэлэбэ. Тиихэ үедэнь иимэ хэрэмүүд хани ёhоной уулзалга хэхэдэ ехэ hайн байна гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ, тиихэдэнь тэндэ байhан хүнүүд альгаа ташаба.

Н. С. Хрущевой хэлэhэн энэ hанамжые Н. А. Булганин буримүhэн hайшаагаад, ехэ соёл болбосоролтой, хүндэ промышленностьтай Шотландиин арад зон англо-советскэ хани барисаанай үргэн харгыhаа хажуу тээнь үлэхэгүй бээз гэжэ хүсэжэ байhанаа мэдүүлбэ.

Зэргэлээд ажаhууха тухай господин министрын хэлэhэн үгэнүүдые би ехэтэ hайшаабаб, энэ асуудалаар Н. С. Хрущевой үзэл бодолые зүбшөөнэб гэжэ Н. А. Булганин үгынгөө түгэсхэлдөө хэлэбэ. Зэргэлээд ажаhууха гээшэ юун гээшэб? Зэргэлээд ажаhууха гээшэ харилсаа холбоотой, хани барисаатай байха ябадал болоно. **(Альга ташалга).**

Н. А. Булганин Великобританиин ба Советскэ Союзай зэргэлээд ажаhуухын, хани барисаатай, харилсаа холбоотой байхын түлөө, советскэ болон шотландока арадуудай хани барисаанай ба харилсаа холбооной түлөө духаряа бариба.

Обедэй дүүрэhэнэй hүүлээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Эдинбургска аэродромдо бусаба. Лондоной сагаар 20 час 55 минутада тэдэнэр Лондон ниидэв.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Англиhаа мордобо

Сентрал-Холлдо пресс-конференци болобо

ЛОНДОН, апрелиин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Вестминстерскэ Аббатствода ойро байдаг, митингнүүд болон суглаануудай болодог Сентрал-Холл гэжэ лондонско мэдээжэ зал дотор болоhон пресс-конференци дээрэ мүнөө үглөөгүүр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хэблэлэй түлөөлэгшэдэй урда үгэ хэлэбэ.

Английска ба гадаадын хэблэлэй, радио болон кинохроникын 400 шахуу корреспондентнэр зал дотор суглараа. Пресс-конференци английска телевиденеэр дамжуулагдаа. Президиумэй столдо Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой ерэхэдэ сугларагшад тэдэниие альга ташалгаар угтаба. Пресс-конференци дээрэ мүн тэрэшэлэн СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо А. А. Громыко, СССР-hээ Великобританида байдаг посол Я. А. Малик, Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын коллегиин гэшүүн Л. П. Ильичев, академигүүд И. В. Курчатов, А. Н. Туполев болон советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта ябалсаhан бусад хүнүүд байлсаба.

Пресс-конференци 9 час 30 минутада эхилээ. Н. А. Булганин советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлгые пресс-конференци дээрэ уншажа, тэрээниень сугларагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Удаань Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев журналистнуудай табиhан асуудалнуудта харюусаба.

Час хахад соо үргэлжэлhэн пресс-конференциин hүүлээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Виктория гэжэ лондонско вокзал ошобо. Эндэ Портсмут ошохо тусхай поезд тэдэниие хүлеэжэ байба.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй Сентрал-Холлhоо гарахада лондонойхид тэдэниие амаршалаа. Виктория гэжэ вокзалай дэргэдэ советскэ айлшадые английска столицын олон тоото хүн зон мүн тэрэшэлэн амаршалаа.

ЛОНДОНhОО УДЭШЭЛГЭ

Виктория гэжэ вокзал дээрэhээ Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые Великобританиин Премьер-Министр сэр Антони Иден мордохуулба. Тэдэниие мүн гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, далайн министр (адмиралтействын нэгэдэхи лорд) лорд Килкеннин, гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй министр лорд Рединг, Великобританиhаа СССР-тэ байдаг посол У. Хэйтер, Лондондохи дипломатическа корпусой ахалагша Норвегиин посол Пребенсен гэгшэд мордохуулалсаа. Советскэ талаhаа мордохуулгын үедэ советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта аяншалалсаhан хүнүүд байлсаба.

Н. А. Булганин микрофоной дэргэдэ тобшо мэдүүлгэ хээ.

Н. А. БУЛГАНИНАЙ мэдүүлгэ

Г-н Премьер-Министр, господинууд!

Танай хүндэтэйгөөр угтадаг орондо байха үедэмнай бидэнэртэ зорюулагдаhан бүхы анхарал оролдолгын түлөө г-н Премьер-Министр, Танда, Танай ханинарта үнэн сэдьхэлэй баясхалан хүргэнэбди. Бидэнэртэй харилсан ажаллаhанайтнай түлөө Танда баясхалан хүргэнэбди. Энэ харилсан ажаллалга hайн үрэ дүн асараа. Бидэнэрые баяртайгаар угтаhан английска манай бүхы ханинарта мүн лэ баясхалан хүргэнэбди.

Бидэнэрэй хэлсээнэй эсэстэ манай гүрэнүүдэй харилсаае саашадань hайжаруулха шэнэ эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа. Политическэшье, экономическашье талаар харилсаа холбоо хүгжөөхэ, культурна ба научна холбоо хүгжөөхэ бүри үргэн арга боломжо нээгдэбэ. Бэе бэедээ этигэлсэлгэ манай хэлсээнэй эгээ үнэтэй зүйлынь байгаа. Иигэжэ этигэлсэлгэ уласхоорондын гуримшуулагдаагүй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тон шухала байна.

Амгалан ёhоор зэргэ оршон байха ёhо гуримай үндэhөөр Советскэ Союз ба баруун зүгэй оронууд хоорондоо үгэеэ ойлгалсожо шадаха байна, ниитын элдэб системэтэй гүрэнүүд амгалан ёhоор зэргэ оршон байжа шадахаhаа гадна, тиигэжэ оршон байха хэрэгтэй, энэ хадаа арадуудта ашагтай туhатай байна гэжэ бидэнэрэй хэлсээн харуулаа.

Экономическа талаар эдэбхитэй харилсаа холбоон ба хизаарлалтагүй, газаашалгагүй үргэн худалдаа наймаан хадаа амгалан ёhоор, зэргэ оршон байлгын hайн үндэhэ hуури боложо шадаха байна.

Танай оронhоо мо[illegible]охо зуураа, бидэнэр амжалта туйлахыень, хүгжэн мандахыень Нэгэдэмэл Королевствын арадуудта хүсэнэбди. Эб найрамдал тээшэ, арадуудай харилсаа холбоон тээшэ эрмэлзэжэ байhан арюун эрмэлзэлгэдээ амжалта туйлахыень мүн лэ тэдэнэртэ хүсэнэбди.

Советскэ Союзай, Великобританиин хани барисаан, харилсаа холбоон мандаха болтогой!

Баяртай!

Великобританиин Премьер-Министр А. Иден микрофоной дэргэдэ мүн мэдүүлгэ хэбэ.

А. ИДЕНЭЙ мэдүүлгэ

Тон бэрхэшээлтэй, минии hанаашаар хадаа, тон эсэбэритэй программаяа бэелүүлхэ зуураа, тэсэбэри ба оролдолго гаргаhанайтнай түлөө Таанарта баясхалан хүргэнэб. Бидэнэрэй хоорондо удаан үргэлжэлhэн хэлсээн болоо. Манай хоёр арадай хоорондын харилсаанда, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгтэ энэ хэлсээнэй ашагтай туhатай байhандань би батаханааршье hэжэглэнэгүйб. Манайда ерэhэнэйтнай түлөө таанарта баясхалан хүргэнэб, эхэ орондоо hайн hайхан ябажа хүрэхыетнай хүсэнэб.

Премьер-Министр Идентэй халуунаар хахасаад, советскэ хүтэлбэрилэгшэд тусхай поездын вагон дотор hууринуудые эзэлнэ. Поезд Виктория гэжэ вокзал дээрэhээ Портсмут ошохоор 11 час 10 минутада гараба.

ПОРТСМУДhАА МОРДОЛГО

ПОРТСМУТ, апрелиин 27. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой болон тэдэнэртэй хамта ябалсаhан хүнүүдэй hуужа ерэhэн тусхай поезд Портсмудай түмэр замай портово станцида 13 час 10 минутада ерэбэ. Советскэ хүтэлбэрилэгшэдые Портсмудай лорд-мэр Дж. Дей болон городой муниципальна засагаархидай бусад түлөөлэгшэд угтаба. Айлшад автомашинануудта hуугаад, Сауд Рейулэй Джетти гэжэ пристань тээшэ—«Орджоникидзе» гэжэ крейсерэй зогсожо байhан газар тээшэ ошоно.

Портсмудай далайн-сэрэгэй базые командалагшын үмэнэhөө базын супер-интендант адмирал Солтер советскэ айлшадые пристань дээрэ амаршалаа. Морягуудай хүндэлэлэй харуул табигдаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин хүндэлэлэй харуулай хажуугаар ябажа үнгэрбэ. Оркестр сэрэгэй марш наадаба.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд гэгшэдэ үдэшэгдэн, дугы дээгүүр ябажа, «Орджоникидзе» гэжэ крейсерэй бортдо гарана. «Номгон!» гэhэн команда дуулдана. Советскэ корабльнуудые командалагша контр-адмирал Котовой рапортые советскэ хүтэлбэрилэгшэд хүлеэн абана. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев палуба дээрэ жагсаагдаhан советскэ морягуудай хажуугаар Селвин Ллойд гэгшэтэй хамта ябажа үнгэрнэ.

Ябаха үе болобо. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев тэдээниие үдэшэжэ ерэhэн хүнүүдтэй: Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, Великобританиhаа СССР-тэ байдаг посол У. Хейтер, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-hээ Великобританида байдаг посол Я. А. Малик, СССР-hээ Великобританида байдаг сэрэгэй атташе генерал-майор А. С. Роговой, далайн-сэрэгэй атташе, нэгэдэхи рангын капитан Н. П. Елисеенко, СССР-эй посольствын советнигүүд А. А. Рощин, П. Н. Чернышев болон Великобританидахи советскэ эмхи зургаануудай бусад түлөөлэгшэдтэй гараа барилсажа хахасана.

14 час 15 минутада «Орджоникидзе» гэжэ крейсер пристаньhээ холодон ошоно. «Баяртай, hайн ябагты!» гэhэн сигнальна тугууд Портсмут гэжэ портын сигнальна вышкын флагштогто үргэгдэнэ. «Орджоникидзе» гэжэ крейсер «Совершенный», «Смотрящий» гэжэ эскадренно миноносецуудта үдэшэгдэн, Портсмудай тохойhоо гараад, советскэ эрье тээшэ ошохоор саашална.

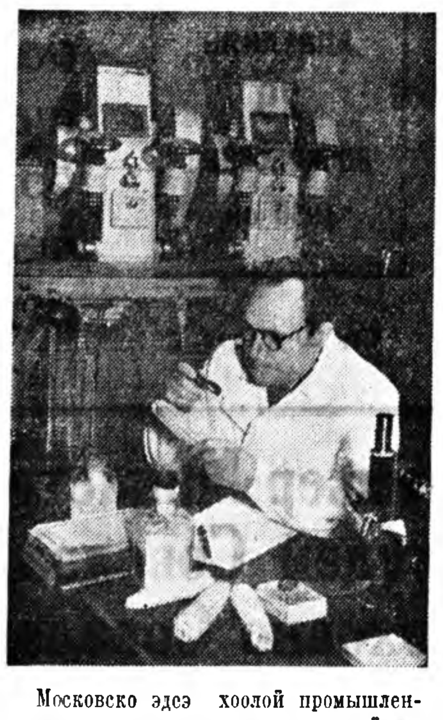

Московско эдеэ хоолой промышленностиин технологическа институдай доцент техническэ наукануудай кандидат В. Т. Любушкин эдеэ хоолдо ба техническэ хэрэгтэ хэрэглэхын тулада кукурузын орооhые буйлуулха шэнэ, бүри hайн арга зохёоhон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Т. Любушкин кукурузын бууреагые шэнжэлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Республикын ажалшад hайндэрэй урда тээ НООhО ЭЭРЭГШЭД

Сэмбын фабрикын коллектив Уласхоорондын hайндэр — Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, ажалай амжалта туйлаба. Тиин тэдэнэр апрель hарынгаа даалгабари 6 үдэрөөр уридшалан 101 процент дүүргээ.

Бригаданууд хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ аппаратно-ээрэлгын цехын Валентина Васильевна Малодеевагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада түрүүлэн ябана. Энэ бригадынхид апрель hарынгаа даалгабари 21 үдэрэй туршада 120 процент дүүргээ. Тиин түсэбhөө гадуур 1200 килограмм ээрэгдэhэн ноохо үгэhэн байна. Энэ ноохоорнь 1160 метр сэмбэ нэхэжэ болохо.

В. Говенько.

МОДОШОДОЙ АМЖАЛТА

Гол мүрэнүүдээр модо урадхуулха саг дүтэлбэ. Улан-Удын модоной заводой уhанhаа модо татан гаргалгын цех мүнөө сезонойнгоо хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Энэ жэлдэ завод урда жэлэйхидэ орходоо 80 мянган кубометр үлүү ехэ модо уhанhаа татажа гаргаха юм.

Майн hайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ слесарьнүүд М. Тюрюханов, В. Бухаров, А. Плеханова ба бусад даалгабаряа 150—160 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Д. Аюшеев.

ЯРУУНЫН ЗАГАhАШАДАЙ БЭЛЭГ

Яруунын загаhанай заводой загаhашад hайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, эршэеэ улам шангадхажа байна. hүүлэй мэдээгээр мүрысөөндэ А. Е. Григорьевой бригада түрүү зэргэдэ ябана. Тус бригадын коллектив энэ оной түрүүшын хахад жэлэйнгээ даалгабари уридшалан дүүргээд, хоёрдохи хахад жэлэйнгээ даалгабаряар хүдэлмэрилжэ, 1806 пүүд загаhа гүрэндөө тушааба. hүүлэй 5 үдэрэй туршада бригадын загаhашад 200 гаран пүүд загаhа баряа. Тиин 5 үдэрэйнгөө даалгабари 140 процент дүүргээ.

Мүн комсомольско-залуушуулай бригада (бригадирынь И. И. Филонов) hайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахань. Залуушуулай бригада хоёрдохи хахад жэлэйнгээ түсэбтэ 1400 пүүд загаhа барижа, гүрэндөө тушаагаа.

Эдэ хоёр түрүү бригадануудай жэшээгээр заводой загаhа барилгын бусад бригаданууд hайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

С. Бардунаев.

ТҮРҮҮ ФЕРМЭ

Коммунист Д. Д. Цыбенов Түнхэнэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна фермые даагшаар түрүүшын жэлээ хүдэлжэ байна. Тиин энэ эдэбхитэй нүхэр фермэ дээрээ ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, хүдэлмэрилэгшэдөө зүбөөр хубаарилан табижа шадаhанай ашаар hайн амжалта туйлаа. Ажахын жэлэй үнгэрhэн 6 hарын туршада тус фермэ нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 2 дахин үлүү ехэ hү hаагаа, эртэ түл абажа хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

С. Андыков.

Аймагай газетэнүүд юу бэшэнэб

ТҮРЭЛХИДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Үхибүүдые ажалда дүршэлтэйгөөр hургаха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Мүнөө бүхы hургуулинуудта политехническэ hуралсал эмхидхэгдээ. Ажал хэлгын урогуудта hурагшад промышленностиин, хүдөө ажахын али нэгэн hалбаритай танилсадаг болоо. hургуулинуудта политехническэ hуралсал бэелүүлгэдэ түрэлхид, ниитын организацинууд ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ.

hургуули түрэлхидэй хоорондо холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаhан түрэлхидэй конференци Курумканай дунда hургуулида болобо. Энээн тухай **«Курумканский колхозник»** гэжэ аймагай газетэ иигэжэ мэдээсэнэ.

Тус конференци дээрэ hургуулинуудта политехническэ hуралсал бэелүүлхэ, үхибүүдые ажалда дүршэлтэйгөөр hургаха асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Энэ асуудалаар 10 түрэлхид үгэ хэлээ. Тэдэнэр политехническэ hуралсал бэелүүлхэ талаар партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бүрин hайшааба. Тиихэтэй хамта, политехническэ hуралсал бэелүүлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлээ.

Курумканай дунда hургуули, Баргажанай МТС ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоорондо баталагдаhан шефскэ договорые конференци hайшаан абаhан байна. Энэ договорой ёhоор, тус hургуули 15 га газар дээрэ хартаабха, турнепс, кукуруза ургуулгын саг үргэлжын бригада hурагшадhаа эмхидхэхэ гэhэн уялга абанхай.

Баргажанай МТС слесарна мастерской, машиноведениин кабинет түхеэрэлгэдэнь hургуулида туhаламжа үзүүлхэ юм. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз hургуулиин дэргэдэ мастерскойнуудые барихын тула 80 кубометр барилгын модо, 15 кубометр хюрөөдэгдэhэн материал бэлдэхэ юм. hуралсалай шэнэ жэл болотор колхоз үхибүүдэй байха интернат хүреэлхэ, капитальнаар заhабарилха юм.

hаалишад М. Березов[...] О. Черниговская, И. Печкина, Зуева болон бусад ехэ мүнгэ [...] hан байна.

2840 ТҮХЭРИГ АРЬБАЛАГДАБА

«Красный Байкалец» гэжэ Х[...] Байгалай аймагай газетэ апре[...] 15-най номерто «Рационализ[...] нууд» гэhэн гаршагтай инфор[...] толилбо. Тэрээн соогоо загаh[...] комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй [...] радхалнуудай үйлэдбэри дээрэ [...] тэрүүлэгдэжэ байhан тухай х[...] дэнэ.

hая болотор Хойто-Байгалай[...] гаhанай комбинат 3-Д-6 гэжэ [...] гателиин нэгэ шухала детали[...] шиилдахын тула Улан-Удэ ас[...] байгаа. Тиимэ холоhоо энэ де[...] асархада ехэ мүнгэн гаргашала[...] даг hэн. Комбинадай токарь Сок[...] ников энэ деталиие тошиилдаха[...] лаар рационализаторска дура[...] оруулhан байна. Тусхай түхеэр[...] хэжэ, энэ токарь 4 деталь тош[...] доо. Иигэжэ нүхэр Сокольн[...] 2840 түхэриг мүнгэ арьбалhан б[...] юм. Мүнөө энэ деталь комбин[...] тошиилдагдажа, ехэ мүнгэн ар[...] лагдана.

Мүн тус комбинадай түмэр ба[...] нуудые хэдэг цехын штампов[...] Носкова банкануудай оёор [...] түмэр отололгые хүнгэдхэhэн б[...] Энээнэй ашаар штамповщ[...] ажал хүнгэдхэгдэhэн, голодоhо [...] галга усадхагдаhан байна. [...] бинадай рационализациин [...] эдэ дурадхалнуудые хаража ү[...] үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн юм. [...] ционализаторнууд Сокольн[...] Носкова гэгшэдтэ мүнгэн шан [...] рюулагдаба.

ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР 3000 ШП[...]

Республикымнай хүдэлмэр[...] колхознигууд Майн 1-нэй урда[...] дэлгэрhэн социалистическэ м[...] сөөндэ түрүүлэн гарахын түлөө [...] сэнэ. Тэдэнэр бүтээн гаргадаг [...] дукциингаа шанарые hайжару[...] ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, [...] хабарай тарилгые түгэс бэлэд[...] тэйгээр угтажа, hайн шанарта[...] богони болзор соо үнгэргэхэ [...] оролдоно. Тэдэнэй абаhан у[...] нуудаа дүүргэжэ, ажалай [...] амжалтануудые туйлажа ба[...] тухай мэдээнүүд аймагай [...] тэнүүдэй номер бүхэндэ толил[...] но. **«Путь Сталина»** гэжэ Заиг[...] аймагай газетэдэ Онохойн мо[...] комбинадай шпала отологш[...] апрель hарынгаа түсэбые бо[...] hоонь урид дүүргэhэн тухай м[...] сэгдэнэ. Тэдэнэр шпала стол[...] сэбөө хахад hара урид, апре[...] 16-да дүүргэжэ, 3000 шпала [...] сэбhөө гадуур үгэhэн юм.

НЭГЭ ҮНЕЭН 3 ТУГАЛ ТҮРЭБЭ

hаяхан Иволгын аймагай Ст[...] най нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-то[...] на фермын hаалишан Лобанов[...] харууhалжа байhан нэгэ үнеэн 3 [...] гал түрөө. Эдэ тугалнуудынь б[...] hайнаар түлжэжэ, ехэ боложо ба[...] hаалишан Лобановагай тугал[...] даа hайнаар харууhалжа, эдеэл[...] жэ байhан тухай мэдээсэл «Крас[...] Иволга» гэжэ аймагай газетэ то[...] hон байна.

КОЛХОЗНИГУУДТА АВАНС ҮГТЭНЭ

Колхозникуудые материальна талаарнь урмашуулгада тэдэнэй ажалта үдэрнүүдтэ hара бүри аванс үгэлгэ ехэ удхашанартай. Тиимэhээ мүнөө республикымнай колхозуудта hара бүри аванс үгтэдэг боложо байна. **«Улаан Туяа»** гэжэ аймагай газетын (Хориин аймаг) мэдээсэhэнэй ёhоор «Гигант», «Пламя» гэжэ колхозуудай гэшүүдтэ март hара соо ажалта үдэр бүхэндэ хоёр түхэриг мүнгэн авансаар үгтэhэн байна. «Пламя» колхозой түрүү hаалишан Екатерина Краснопеева hара соо 180 ажалта үдэр оложо, 360 түхэриг мүнгэ авансаар абаба. Мүн hү hаалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө нүхэр Краснопеева 140 түхэриг шан абаhан байна.

Энэ оной январьhаа мүн Байкало-Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой hаалишадта hү hаалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэhэнэйнь түлөө мүнгэн түлэгдэдэг болоо гэжэ **«Байкальский колхозник»** газетэ мэдээсэнэ.

Үдэшын партийна hургуулиин нэгэ заияти

Ново-Брянска МТС-эй партийна эхин организациин дэргэдэхи үдэшын партийна hургуулиин ээлжээтэ занятинь hаяхан болобо. Пропагандист нүхэр Копылов партиин XX съездэ КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэлэй «Парти» гэжэ бүлэгые hуралсагшадта хөөрэжэ үгөө.

Пропагандист Копылов өөрынгөө идейно-теоретическэ бэлэдхэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, пропагандистска шадабаряа улам hайжаруулха зорилгоор методическа шэнэ литературатай, шадамар бэрхэ пропагандистнуудай дүй дүршэлтэй танилсажа байдаг. Тиимэhээ тэрэнэй хэhэн занятинууд удха түгэлдэрөөр, бултанда ойлгостойгоор үнгэргэгдэдэг байна. Нүхэр Копылов хөөрэжэ үгэхэ материал тухайгаа тобшо конспект бэшэдэг. Тиигээд занятияа үнгэргэхэдөө бэшэhэнээ хубхай уншангүйгөөр, тэрэнэйнгээ удхые hонирхолтой, ойлгосотой жэшээ дээрэ хөөрэдэг байна. Зарим ушарта hуралсагшадта шухала шухала асуудалнуудые табижа, тэдэндэ өөhэдөөрнь харюу үгүүлээд, заhаха, нэмэлтэ оруулха газартань өөрөө заhажа, нэмэжэ байжа занятияа hонирхолтой болгодог. Мүн нэмэлтэ литература ба газетын шэнэ статьянуудые, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые таатай зохидоор хэрэглэдэг юм. Жэшээнь, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ, хэhэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые шүүмжэлхы ёhоор сэгнэн үзэхэ тухай хөөрэхэдөө «Правда» газетэдэ толилогдоhон «Ленинизмдэ үнэн байдаг ушарhаа коммунистическэ парти илаа, илажа байна» гэhэн статьяае hуралсагшадта уншажа үгөө. Тиихэ зуураа, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда шүүмжэлэл дэлгэрүүлэгдэхэ ёhотой гэжэ хэлэбэ. Энэ статьяе коммунистнар ехэ hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэжэ, өөhэдтөө туhатай тобшололнуудые хээ. Пропагандист Копылов хөөрэлдөө хэжэ байхадаа таарамжатай газарнуудтань МТС-ээ болон колхозуудай байдалтай холбон, амжалтанууд, дутагдалнууд тухай тогтон хэлэбэ. Мүн дутуу дундануудаа элирүүлэн, саашанхи зорилгонууд тухайгаа хэлээ.

Советскэ арадай урда партиин табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада арадай ажахыда коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ пропагандист саашань үргэлжэлүүлбэ.

Арадай ажахын зарим хэдэ хэдэн hалбаринуудта хүдэлмэрилдэг коммунистнуудай олонхинь үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудтай [...] холбоогүй байна гэжэ партиин [...] съездэ КПСС-эй тоосоото эли[...] соо хэлэгдэhые hануулха зуураа, [...] нинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэ[...] партийна эхин организациие [...] шүүмжэлээ.

— Энэ парторганизацида 20 [...] ран коммунистнууд бии аад лэ, [...] дэнэй хахадhаань олонхинь х[...] бэрилхы тушаалтай хүнүүд ба [...] хэ зүүhэн зонууд бшуу, — гэжэ [...] пагандист тэмдэглэбэ. Энэ шүүм[...] лэлэй зүб байhаниие гэршэлэн, [...] тийна эхин организациин секре[...] нүхэр Петрикей иигэжэ хэлэбэ: [...] ажалда энэ колхозой үсөөхэн ко[...] мунистнууд хүдэлнэ. Түрүү колхоз[...] нигуудые партиин гэшүүд бол[...] хүдэлмэри hулаар ябуулагдадаг б[...] гаа. Энэ шухала хүдэлмэрине hа[...] жаруулхаар болоо.

Профсоюзна хүдэлмэри тухай [...] тон хэлэхэдээ эндэхи профсою[...] организациин хүдэлмэриин хани[...] тагүй байhаниие, тэрэнэй түрүү[...] шэ, тус кружогто hуралсагша нүх[...] Второвой муугаар ажалладагые [...] нүхэр Копылов шангаар шүүмж[...] бэ.

Занятиингаа эсэстэ нүхэр Ко[...] лов удаадахи занятида мүнөө [...] хэлсэhэн асуудалнуудаар хөөр[...] дөөн болохо гэжэ дуулгаад, унша[...] литературыень заажа үгэбэ.

М. Сосо[...]

Пролетариадай диктатурын түүхэтэ дүй дүршэл тухай

☆ ☆

(„Женьминьжибао" газетын редакционно статья)

☆ ☆ ☆

...ин. «Пролетариадай диктатурын түүхэтэ дүй дүршэл тухай» гэ... статья апрелиин 5-да «Женьминьжибао» газетэдэ толилогдоhон ... Хитадай Коммунистическэ ... ЦК-гэй Политбюрогой үр...седани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ... үндэhөөр иимэ статья бэшэг...эм. Тэрэнэй текстнь зарим тэды ...доод, эндэ буулгабарилан ...дээ.

...статья соо иигэжэ хэлэгдэнэ: ...скэ Союзай Коммунистическэ ...ин XX съезд уласхоорондын ...саанудай, өөрынгөө орон до... байгуулалтын шэнэ зүйлнүү...согсолоод, социальна ондо он...байдалтай гүрэнүүд амгалан ... зэргэ оршон байжа болохо ... ленинскэ политикые сэхэ шууд ...улхэ тухай, советскэ демокра... улам хүгжөөхэ тухай, парти ... хамтын хүтэлбэри бэелүүлхэ ...ые хэлбэришэгүйгөөр сахиха ... парти дотор тохёолдоhон ду...ганануудые зүбшэн хэлсэхэ ... СССР-эй арадай ажахые хүг... зургаадахи табанжэлэй түсэб ...ха тухай гэхэ мэтэ хэдэ хэдэн ...ухала шиидхэбэринүүдые гар...

...са нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэ... ябадалтай тэмсэхэ асуудалда ...эй XX съезд ехэ анхарал та... байна. Ганса нэгэн хүнүүдтэ ... hүгэдэдэг ябадал дэлгэржэ, ...хэ общество дотор удаан саг ...айhанhаань шалтагаалан ажал ...эрнин талаар олохон алдуу... гараhан, муу хойшолонгууд...ргэhэн баримтануудые съезд ...шууд элирүүлээ. Өөрынгөө ал...удые Советскэ Союзай Комму...ческэ партиин зоримгойгоор ...жэлhэн ушарынь марксизм-ле...мын партийна талаараа тон ... сэхэ, гайхамшаг хүсэтэй бай...эршэлнэ. Өөрын алдуунуудые ...дэйнгээ үмэнэ, арад түмэнэй ... үнэн сэхээр элирүүлхэ хаба...олитическэ зонхилогшо парти... али мүлжэн дарлагшадай поли... бүлэглэл гэжэ урдын түү...мүнөө сагай капиталистическэ ...д дотор байгаагүй юм, үгы ...ар. Худэлмэришэн ангиин по...скэ парти тад ондоо байна. ...арти арад түмэнэй аша туhада ... хэдэг, өөрыгөө шүүмжэлhэ...дэhөөр алдуунуудаа зайсуул...гэн арад зоной дэмжэлгэдэ ...эг.

...са нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэ... ябадалые Советскэ Союзай ...унистическэ партиин шангаар ...элжэ байhан тухайда бүхы ...н хархис этэгээдүүд hара ...й сагай турша соо бахархан ...дажа байнхай. Дэлхэй дээрэ ... түрүүн орон доторoo социа... байгуулhан Советскэ Союзай ...унистическэ парти ехэхэн ал...эд байнал, алдартай удари... Сталиниин тиимэ алдуу гар...харыт! гэлдэнэ. Советскэ Сою... Коммунистическэ партиие, бусад ...дай коммунистическэ парти...е хардаха, муушалха hайн ... олообди гэжэ тэдэнэр hана...гаа. Теэд, тэдэнэй hанаашал...эмы байшоо. Бидэ хэзээшье ... гаргадаггүйбди гэжэ гү, али ...нист хүн алдуу огто хэхэгүй ... марксизм-ленинизмын зохёол ...эгдэдэг аал? Партийна ажа...дахи гуримай ёhоор комму...удай хэдэг шүүмжэлэл, өөры...үүмжэлэл хадаа алдуу гарга... «сэбэр хүнүүдэй» бии байл...энэрэй, марксистнууд-лени...дэй хододоо буруушаадаг ту...гэршэлнэ бэшэ аал? Дэлхэй ...анхан түрүүн пролетариадай ...тура бэелүүлэн мандуулhан ...дотор алдуу гараха ёhогүй гэ...саажа болохо аал? 1921 оной ...ода В. И. Ленин иигэжэ бэ...эн:

...эн хосоржо байhан ' бур... ба тэрэнhээ аhалдажа яба...жэ буржуазна демократиин ... гахайнууд дутуу ба алдуу...е советскэ байгуулалтадаа ...анаймнай түлөө бидэниие яба...а, муушалжа, наада барижа ...э. Дутуунууд, алдуунуудай ... үнэхөөрөө олон байhыень, ... гаргадаhыень минута зуура... бидэ мартадаггүйбди. Бүхы ... түүхэдэ байгаагүй иимэ шэ...эгтэ, урдань үзэгдөө дуулдаа...хэлэй гүрэн түрэ тогтоохо хэ... дутуунууд, алдуунуудые гар...ягаад үнгэрэлтэй гээшэб! ... дутуунууд, алдуунуудые за...хын түлөө, бодото дээрээ хэ...дэсын талаар түгэс hайн бо...үшөөл шадаадүй советскэ ёhо ...уудые hайжаруулхын түлөө ...эгүйгөөр тэмсэхэбди». ... Ленин. Зохёолнууд, том 33, ...32).

... дээрээ зарим алдуунуудые ...ан хүн ондоо алдуунуудые ...е гаргахагүй гэжэ, урдань ...алдуунуудаа ямараашье даб...й гэхэ мэтээр багсаажа баhал ...гүй. Хүн түрэлтэнэй общество ... ангинууд боложо хубаарhан ... хойшо хэдэн мянган жэлэй ... соо богоол эзэмдэгшэдэй, ...нуудай ба буржуазин дикта... формонуудые дамжажа гара...ка юм. Октябрьска социалис... революциин лэ илахатай ... пролетариадай диктатура бо... сагай формые хүн түрэлтэн ...кэ эхилhэн байна. Диктатурын түрүүшын гурбан формонь мүлжэн дарлагша ангинуудай диктатура байгаа, гэхэ зуура феодалнуудай диктатура богоол эзэмдэгшэдэй диктатураhаа дээшээ, тиихэдэ буржуазин диктатура—феодалнуудай диктатураhаа дээшээ тоотой байгаа. Обществын хүгжэhэн түүхэдэ зарим тэды түрүү үүргэ дүүргэhэн тэдэ ангинууд удаахан сагай хугасаада түүхын талаар тоогүй олон алдуунуудые гаргаhан; эзэмдэн зонхилхо дүршэлэй бии болотор тэдэ алдуунуудынь хэдэ дахин дабтагдаhан байха юм. Гэхэ зуура, үйлэдбэридэхи харилсаанудай ба үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хоорондохи зүришэлдөөнүүдэй хурсадахатай хамта, мүлжэгшэ этэгээдүүдэй бүри ехэ ба олон алдуунуудые гаргангүй байхын аргагүй болодог, тэдэ алдуунуудынь дарлагдагша ангинуудай ниитын эсэргүүсэлтэ үүсхэхэ, мүлжэгшэдэй өөhэдынь зонхилолгын hандаржа, хосорхо ябадалда хүргэдэг.

Пролетариадай диктатура уг удхынгаа талаар мүлжэгшэ ангинуудай али бүхы диктатураhаа тад ондоо юм. Энэ хадаа мүлжэгдэн дарлагдагша ангинуудай диктатура, үсөөнхиие олонхиин зонхилдог диктатура, мүлжэлгын ба ядуу түлюур байдалай үгы хэгдэhэн социалистическэ общество байгуулха уг зорилготой диктатура мүн. Энэ хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи эгээн түрүү, эгээн hүүлшын диктатура болоно. Иимэ диктатура айхабтар ехэ ба бэрхэтэй түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлнэ. Энэ диктатура тон тойруу замаар, түүхэдэхи угаа орёо эрхэ байдалда үүсхэгдэдэг тэмсэлээр баян юм. Тиимэл ушарhаа, пролетариадай диктатурын үедэ олон алдуунуудшье гаража магад гэжэ В. И. Ленин заадаг байгаа.

Зарим коммунистнууд бэеэ дээгүүр тооложо, үзэл сурталай талаар өөдэлхээ болиhон ябадал гаргаа hаа, энэнэй урда тээ өөhэдынгөө гү, али бусадай гаргаhан алдуунуудые дабтажашье болохо байна. Бидэнэр, коммунистнууд энэ ушарые бүхы талаарнь хараада абаха ёhотойбди. Пролетариадай диктатура хадаа хүсэтэй дайсадые илахын тулада хуули засагые бүримүhэн мэдэлдээ оруулхые эринэ. Тиимэ хуули засаг түгэс демократитай зохилдуулагдаха ёhотой. Хуули засагые бүримүhэн мэдэлдээ абалгые гол болгоходо, олон алдуунууд гаража магадгүй. Энэншье ойлгосотой. Гэхэ зуура, ямаршье алдуугай гараа hаань, пролетариадай диктатура арад түмэндэ хамагhаа hайн юм, мүлжэгшэ ангинуудай диктатурын, тэрэ тоодо буржуазин диктатурын алибаа формоhоо үлүү hайн юм. «Большевигүүд угаа олон уймар ябадал гаргаа гэжэ Ленин өөрөө мэдэрнэ тэhэншүүгээр дайсадай бидэниие зэмэлээ hаань, би иигэжэ тэрээндэнь харюусахые хүсэнэб: манай гаргаhан уймар ябадалай танайхиhаа тад ондоо байhыень мэдэнэ бэзэт тэхэб» гэжэ Ленин зүб зааhан байха юм (Зохёолнууд, том 33, нюур 391).

Мүлжэгшэ ангинууд тонуул дээрмэ хэхэ зорилгоор диктатураяа батадхаха гэжэ ходо оролдодог, үеын үедэ тэрээнээ үлээхэ гэжэ ходо оролдодог. Тэрэнэй тулада арад зониие дарлаха али бүхы арга хэрэглэдэг юм. Тэдэнэй гаргадаг алдуунуудынь заhаруулагдашагүй байна. Пролетариадые абаад үзэбэл, арад зониие материальна ба ухаан бодолой талаарнь сүлөөрүүлхэ зорилгоор, коммунизм байгуулхын тулада, хүн түрэлтэниие сүлөөрүүлхын тулада диктатурынгаа удаа дараалан үгы болохын тулада өөрынгөө диктатурын арга боломжые хэрэглэхэ ёhотой. Тиимэ ушарhаа, арад түмэнэй эдэбхи, үүсхэлэй хүгжэн бадарха түгэс сүлөө хангаха шухала. Пролетариадай диктатурын үедэ арад түмэнэй үүсхэл, эдэбхи хизааргүй ехээр хүгжэдэг, энэнь пролетариадай диктатурын үедэ гарадаг элдэб алдуунуудые заhаруулха арга хангадаг.

Коммунистическэ партинуудай, социалистическэ гүрэнүүдэй бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй уялгань юуб гэхэдэ, шадаал hаа багаар алдуу гаргаха, алдуунуудые али болохо аргаар зайсуулха, зарим тэды тушаан болоhон алдуунуудhаа тобшолол хэхэ, зарим тэды тушаан болоhон алдуунуудай гүрэн түрын удхашанартай болотороо hүжэрхэгүйнь тулада, удаахан сагай турша соо заhаруулагдангүй үлэхэгүйнь тулада хэмжээ абаха гэжэ оролдохо шухала. Энэ зорилгоё бэелүүлхын тулада, партиин болон түрэнэй бүхы хүтэлбэрилэгшэд тон болгоомжотой, даасатай байха, арад зонтой нягта холбоо барисаа байгуулха, улад зонтой зүбшэлхэ, бодото оршон байдалые саг үргэлжэ шэнжэлэн мэдэхэ, зохихо шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хэжэ байха шухала. Партиин ба гүрэнэй гол хүтэлбэрилэгшэнь байхадаа тиимэ ёhо гурим сахяагүй ушарhаа, Сталин hүүлшын үедэ горьтой алдуунуудые гаргаа. Сталин бэеэ үлүү дээгүүр тоолодог, болгоомжогүй болоhон, субъективизм гаргаhан, ганса өөрын hанал бодол баримталдаг болоhон, зарим шухала асуудалнуудаар алдуутай шиидхэбэринүүдые гаргаhан байгаа, тэдэнь гайтайшаг хойшолонгуудые тохёолдуулаа.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаhан сагhаа хойшо советскэ арад, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти В. И. Ленинэй хүтэлбэреэр дэлхэйн бүмбэрсэгэй зургаанай нэгэ хуби дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэн байгуулаа. Советскэ Союз оронoo социалистическэ ёhоор индустриализацилха ба хүдөө ажахыгаа коллективнэ болгохо хэрэгые эршэмтэй түргэнөөр шиидхээ, социалистическэ наука болон культурые хүгжөөгөө, Соведүүдэй Союзай түхэл маягтайгаар оронойнгоо олон национальностьнуудай бата бэхи холбоо барисаа байгуулаа, урдань гээгдэнги байhан национальностьнуудые социалистическэ нацанууд болгоо. Советскэ Союз дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ, фашизмые үй дэлдэхэ гол хүсэн болоод, Европын соёл болбосоролые абарhан, японско милитаризмые үгы хэхэдэнь Зүүн зүгэй арадуудта туhалhан байна. Эдэ бүхы гайхамшаг амжалтанууд социализмын ба коммунизмын ерээдүйн гайхамшаг арга боломжонуудые бүхы хүн түрэлтэндэ харуулаа, империализмын hүүриие ехээр hандаан hуларуулаа, тиин Советскэ Союзые бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал мандуулхын түлөө тэмсэлдэхи тон хүсэтэй түшэг тулгуури болгоо.

Советскэ Союз бусад арадуудые социализм байгуулха хэрэгтэнь зоригжуулдаг ба дэмжэдэг, социализмын түлөө хүдэлөөе, колониальна ёhо гуримда эсэргүү хүдэлөөе, хүн түрэлтэнэй дэбжэлтын түлөө бүхы хүдэлөөе зоригжуулдаг юм. Эдэ бүгэдэнь хүн түрэлтэнэй түүхэдэ советскэ арадай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин оруулhан агууехэ оруулалта болоно. В. И. Ленин эдэ ехэ хэрэгүүдые бэелүүлхэ зам советскэ арадта, Советскэ Союзай Коммунистическэ партида зааhан байна. Ленинэй заабаринуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ hайн хүтэлбэри хангаhан КПСС-эй ЦК габьяатай, тэрэ тоодо Сталинай аша габьяашье бии, тэрээниень мартажа болохогүй.

Ленинэй нүгшэhэн сагhаа хойшо Сталин партиин ба гүрэнэй гол хүтэлбэрилэгшэнь байжа, марксизм-ленинизмые тааруугаар хэрэглэhэн ба хүгжөөhэн юм. Сталин Ленинэй захяа заабаринуудые ленинизмын дайсадhаа—троцкистнуудhаа, зиновьевецүүдhээ, буржуазин бусад агентнуудhаа хамгаалан тэмсэхэдээ, арад зоной дура хүсэлые бэелүүлhэн, марксизм-ленинизмын түлөө элитэ ехэ тэмсэлшэ байhан юм. Советскэ арадай зүгhөө дэмжэгдэн, түүхэ дотор шухала үүргэ дүүргэhэн ушарынь түбхын түрүүн юуб гэхэдэ, Сталин Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Советскэ оронoo индустриализацилха ба хүдөө ажахыгаа коллективнэ болгохо ленинскэ хараа шугамые хамгаалhан байна. Энэ хараа шугамые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин бэелүүлhэнэй ашаар орон доторнь социалистическэ байгуулалта илаа, Гитлертэ эсэргүү дайнда Советскэ Союзай илалта туйлаха эрхэ байдал хангагдаа.

Советскэ арадай эдэ бүхы илалтануудынь бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин аша туhада, түрүү хүн түрэлтэнэй дура хүсэлдэ харюусана. Тиимэл ушарhаа, Сталинай нэрэнь бүхы дэлхэй дээрэ алдартай суутай болоhон байна. Сталин хадаа ленинскэ хараа шугамые зүбөөр баримталан, өөрынгөө оронoй, мүн ондоо тээгүүрхишье арадуудай дунда ехэ алдартай суутай болохо зуураа, өөрынгөө үүргые хэтэрхэй ехээр сэгнэhэн, хэмhээ хэтэрхэй хүмби гэжэ өөрыгөө тоолоhон, өөрын засагые хамтын хүтэлбэридэ зүрюугээр хэрэглэhэн байгаа. Тэрээнhээ шалтагаалан, Сталинай зарим ябуулганууд урдань тэрэнэй баримталан номнодог байhан марксизм-ленинизмын зарим гол заабаринуудта зүришэhэн байгаа. Нэгэн талаhаа, арад зон—түүхые зохёон байгуулагшад мүн гэжэ мэдэрдэг, парти хододоо арад зонтой холбоо барисаатай байха ёhотой гэжэ, мүн парти доторой демократиие хүгжөөхэ ба өөрыгөө шүүмжэлгэ, дороhоо гараhан шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ мэдэрдэг байба. Нүгөө талаhаа, Сталин ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэхэ ябадал гаргадаг, тэрээниие дэмжэн дэбэргэдэг, олон юумые өөрөө шиидхэдэг байгаа. Тиин, Сталин hүүлшынгээ үедэ практика теори хоёрой хоорондо алгасал гаргаhан байна.

Хүтэлбэрилэгшэд түүхэ дотор ехэ үүргэ дүүргэжэ болохо гэжэ марксистнууд-ленинецүүд мэдэрдэг юм. Арад зоной ашаг туhа ба дура хүсэлые бэелүүлжэ, түүхэдэхи тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ жагсажа, арад түмэниие ударидажа шадаха түрүү ажал-ябуулагшад арадта, арадай партида шухала. Хүнэй дүүргэдэг үүргые, түрүү хүнүүдэй ба хүтэлбэрилэгшэдэй үүргые буруушаагаа hаа, алдуу болохо бэлэй. Зүгөөр, партиин болон гүрэнэй ямаршье хүтэлбэрилэгшэ өөрыгөө партиhаа, улад зонhоо дээгүүр бодоо hаа, зонhоо таhараа hаа—гүрэн түрын хэрэгые хурса hонороор хүтэлбэрилхэ шадабаряа алдажа болохо байна. Тиимэ ушарта, Сталин мэтын элитэ ехэ ажал-ябуулагшадшье зарим шухала асуудалнуудаар мүн лэ бодото байдалда таарахагүй, алдуутай шиидхэбэринүүдые зайлашагүй гаргажа болохо юм. Сталин зарим асуудалнуудые шиидхэхэ үедөө гаргаhан юрэнхы ба гэнтын алдуунуудhаа тобшолол хэжэ шадаагүй байна. Сталин тэдэ алдуунуудайнгаа гүрэн түрын удхашанартай ехэ алдуунууд боложо, hүжэрхэ ябадалые зайсуулжа шадаагүй.

Сталин ами наhанайнгаа hүүлшын жэлнүүдтэ парти доторхи демократическа централизмые эбдэжэ, хамтын хүтэлбэриие хүн бүхэнэй харюусалгатай тааралдуулан зохилдуулха гол ёhые эбдэжэ, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэхэ ябадалаар улам, улам дашуурhан байгаа. Эдэ бүгэдэнь ямар юумэндэ хүргөөб гэхэдэ, арадай дайсадтай тэмсэхэдээ алдуу гаргаhан, фашизмда эсэргүү дайнай эхилхын урда тээхэнэ hэргылэн хамгаалха шухала хэмжээнүүдые абаагүй, хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ ба таряашадай байдал улам hайжаруулха хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулаагүй мэтын ехэхэн алдуунуудые тохёолдуулаа. Сталин уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй талаар хэдэ хэдэн алдуунуудые хэhэн, илангаяа югославска асуудалаар алдуутай шиидхэбэри гаргаhан байна. Сталин эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ субъективизм ба гансал өөрын хараа бодол баримталха ябадал гаргаhан, бодото байдалhаа таhарhан, олониитэhээ таhарhан байгаа.

Улам хүгжэжэ байгаа социалистическэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүд, социалистическэ, экономическа ба политическэ системэнүүд, партийна ажабайдал ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэдэг тиимэ оршон байдалда үдэр бүри улам ехээр зүришэдэг болоо. Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэхэ ябадалда эсэргүүгээр КПСС-эй XX съезд дээрэ гараhан тэмсэл хадаа хүгжэлтын замда суртал бодолой талаар тохёолдоhон hаад тойбонуудые хаман хаягша советскэ коммунистнуудай, советскэ арадай үнэхөөрөө гайхамшаг, шэн габьяата тэмсэл болоно.

Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэдэг ябадалда эсэргүүгээр Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин эмхидхэhэн тэмсэлэй түүхэтэ ехэ амжалтануудые Хитадай Коммунистическэ парти hайшаан угтаба. Арад түмэнэй ухаан бодолдо, демократическа централизмын ёhондо, хамтын хүтэлбэриие тус тус нюурнуудай харюусалгатай тааруулдаг ёhондо түшэглэhэнэй ашаар лэ манай парти революциин үедэ гү, али гүрэнэй байгуулалтын үедэ агууехэ илалта, амжалтануудые туйладаг байгаа, туйлажа байна гэжэ Хитадай революциин дүршэл мүн лэ гэршэлэн харуулна.

Олониитэhээ таhараад, бэеэ үргэжэ дэбжэгшэдтэ, мүн ганса нэгэн «геройнуудта» эсэргүүсэн, Хитадай Коммунистическэ парти үнинhөө хойшо, урдын революционно үедэшье, хододоо тэмсэдэг байгаа. Олониитэhээ таhараад, бэеэ үргэжэ дэбжэлгэ, ганса нэгээрээ героизм гаргалга мэтын үзэгдэлнүүд удаан саг соо үлэжэ болохо байhандань hэжэглэhэнэй үлүү. Нэгэ удаа зайсуулагдаhан үзэгдэлнүүд дахинаа дабтагдан гаража магад. Тиимэ үзэгдэлнүүд нэгэ үедөө нэгэ зарим хүнүүдэй дунда, харин ондоо үедөө — ондоо хүнүүдэй дунда гаража болохо юм. Олон хүнүүд нэгэ хүнэй ябуулгые анхаралтайгаар адаглан харадаг байхадань, коллективэй ба олониитын ябуулгые заримдаа обёоронгүй байжашье магад юм. Тиимэhээ, зарим хүнүүд өөрыгөө ухаангүй дээгүүр бодожо дашууралгада бэлэхэнээр ородог, өөрыгөө бурхан шэнгеэр hанадаг гү, али ондоо хүнүүдэй алдуу эндүүнүүдтэнь hохорлигоор hүгэдэдэг байха юм. Олониитэhээ таhараад, бэеэ үргэжэ дэбжэгшэдтэ, ганса нэгэн «геройнуудта» эсэргүү, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэдэг ябадалда эсэргүү тэмсэл — үдэр бүри ехээр анхарагдаха ёhотой асуудал болоно.

Субъективнэ хүтэлбэриин арга методые буруушаан тэмсэхэ зорилгоор, Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет 1943 оной июнь соо хүтэлбэриин арга метод тухай шиидхэбэри гаргаhан юм. Партиие хамтаараа хүтэлбэрилхэ тухай хэлсэгдэжэ байhан мүнөө үедэ тус шиидхэбэри тухай партиин бүхы гэшүүдтэ, тэрэнэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ hануулбал, мүн лэ ашатай туhатай байха болоно. Тэрэ шиидхэбэри дотор иигэжэ бэшэгдэнхэй:

«Манай партиин бүхы ажал-ябуулгатай холбоотой зүб хүтэлбэри олониитэhээ hургаал абаха, олониитын дунда тараан дэлгэрүүлхэ гол ёhые үндэhэ болгон бэелүүлэгдэхэ ёhотой. Энэмнай олониитын (бутархай ба системэгүй) hанал бодолые хамтадхаха, тэрэ hанал бодолые (шэнжэлэгдэн үзэгдэhэнэй үндэhөөр хамтадхагдажа, гуримтай болгогдоод байхадань) дахинаа олониитын дунда дэлгэрүүлхэ, номнон ойлгуулха ба тайлбарилха, тэрээниие олониитын зүгhөө аршалан хамгаалжа, бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада олониитын өөhэдынь үзэл суртал болгохо; тиихэтээ хамта тэрэ үзэл сурталай зүбые олониитэдэ нүлөөлэлгын талаарнь шалгаха гэhэн удхатай. Тиигэhэнэй hүүлээр энэ hанал бодолые аршалан хамгаалхынь тула дахинаа согсолхо, дахинаа олониитын дунда дэлгэрүүлхэ, — энэ мэтээр захагүй дабтаха хэрэгтэй. Тиихэ бүхэндэнь тэдэ үзэл сурталнууд бүри зүб, бүри тодорхой, бүри ехэ ашатай туhатай болохо. Ойлгон мэдэрэлгэдэ хамаадаха марксистска теори тиигэжэ hургана» (Мао Цзэ-дун. Шэлэгдэмэл зохёолнууд, том 4, нюур 218—219).

Хүтэлбэриин тиимэ арга метод тухайда манай парти дотор удаан сагай туршада хэлсэхэ зуураа, тэрээниие «олониитэдэ түшэглэхэ хараа шугам» гэжэ хаа хаанагүй нэрлэдэг байгаа. Иимэ хараа шугамай сахигдадаг байхада ажал хүдэлмэри ходо hайн гү, али hайншаг байдаг гэжэ манай хүдэлмэриин түүхэ гэршэлнэ. Хэрбээ алдуу эндүүнүүд гаргагдаашье hаа, тэдэнь бэлэхэнээр заhагдадаг. Бүхы юумэнэй энэ хараа шугамые зүришэдэг байхадань, ажал хэрэг hаад бэрхэшээлнүүдтэй зайлашагүй ушардаг юм. Энэ хадаа хүтэлбэри бэелүүлхэ марксистско-ленинскэ арга метод, хүдэлмэридөө баримталха марксистско-ленинскэ хараа шугам болоно.

Революциин илаhанай hүүлээр, хүдэлмэришэн анги ба Коммунистическэ парти гүрэнэй засагай хүтэлбэрилхы хүсэн болоходонь, манай партиин болон гүрэнэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд албан хойрог ябадалай нүлөө халдаад, ехэ аюулда орошон алдаhан юм: тиигээ hаа гүрэнэй органуудтахи алба тушаалай зэргые хэрэглэн өөhэдын дураар аашалжа магад, олониитэhээ таhаржа, хамтын хүтэлбэриhөө хадууран зайсажа, хубхай захиргаанай арга методээр хүтэлбэрилжэ, парти болон гүрэн доторхи демократизмые эбдэжэ болохо байгаа. Тиимэhээ, энэ муухай юумэ руу орохые хүсэхэгүй hаа, «олониитэдэ түшэглэхэ хараа шугамые» тон наринаар сахин хүтэлбэрилхэ, тиихэдээ багаханшье эндүүрэл гаргахагүй ёhотойбди. Тиигэхын тула «олониитэдэ түшэглэхэ хараа шугам» ба хамтын хүтэлбэри хангахаар тодорхой системэ бии болгохо, тиихэдээ хүниие ба олониитэhээ таhарhан ганса нэгэн нюурнуудай габьяае хэмhээ ехээр дурдахагүй, гансал тала хараhан, бодото байдалhаа таhарhан арга метод хэрэглэхэ ябадал хаhаха ёhотойбди.

Ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэн hүгэдэдэг ябадалые буруушаан, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ябуулжа байгаа тэмсэлhээ hургаал абажа, догматизмда эсэргүү тэмсэлээ дэлгэрүүлжэ үргэлжэлүүлхэ ёhотойбди.

Хүдэлмэришэн анги ба арад түмэн марксизм-ленинизмын туг доро жагсажа революциин үедэ илалта туйлаад, гүрэнэй засаг түрые өөhэдынгөө гарта абаhан юм. Революциин илалта, революционно засагай тогтоhон ушар марксизм-ленинизмын теориин саашадаа хүгжэхэ заха хизааргүй үргэн зам нээжэ үгөө. Зүгөөр, революциин илаhанhaa хойшо бүгэдэндэ мэдэрэгдэдэг хүтэлбэрилхы суртал боложо марксизмын мандаhан ушарhаань, тэрээниие оролдосотойгоор шудалхын орондо, марксистска, ленинскэ ёhоор шэнжэлхын орондо, марксизм-ленинизмын юрэнхы hургаал Хитадай бодото байдал хоёрой нягта холбоотой байhые ойлгосотой, юрын хэлэн дээрэ, тон тодорхойгоор арад зондо тайлбарилжа үгэхын орондо, манай олохон пропагандистнууд захиргаанай эрхэдэ ба партиин нэрэ хүндэдэ түшэглэн, марксизм-ленинизмые хүгжэдэггүй хооhон суртал шэнгеэр олониитэдэ хүргэдэг байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ философи, экономико, түүхэ, литература ба искусствые шэнжэлэн шудалалгын талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаабди. Гэхэ зуураа, тааруугүй үзэгдэлнүүд үшөөл олон бии байhаар. Манай олохон шэнжэлэгшэд нэгэл ёhо баримталан, догматическаар бодомжолдог, өөhэдөө ухаалан шэнжэлхэ ба тодорхойлон зохёохо оролдолго гаргадаггүй байна. Тэдэ шэнжэлэгшэд Сталинда hүгэдэн, ганса нэгэн хүнүүдтэ шүтэлгын нүлөөндэ зарим талаараа ороhон байха юм. Сталинай зохёолнуудые урдынхидаал адляар hайса шэнжэлэн шудалха хэрэгтэй гэжэ тэдээндэ хэлэхэ шухала. Сталинай зохёолнуудтахи ашатай туhатай бүхы юумыень, илангаяа ленинизмые хамгаалhан ба СССР-тэхи байгуулалтын дүй дүршэлые зүбөөр согсолhон олохон зохёолнуудыень түүхэдэ хамаатай шухала hургаал болгон хэрэглэхэ ёhотойбди. Тиигээгүй hаа—алдуутай ябадал болохо байгаа.

Гэхэ зуура, шэнжэлэн шудалха хоёр янзын арга метод—марксистска ба догматическа арга методүүд бии байдаг. Зарим хүнүүд Сталинай зохёолнууд тушаа догматическа ёhоор хандаад, зүб заабаринуудые буруу зүйлнүүдhээ илгаруулжа шададаггүй, тэдэниие бүхы юумэндэ таараха түгэс арга шэнгеэр хэрэглэдэг байха юм. Тиин тэдэнэр зайлашагүй алдуу гаргадаг. Жэшээлхэдэ, революциин элдэб шатануудтахи гол сохилто ниитын-политическэ забhарай хүсэнүүдые илган түсгаарлаха ябадалда зорюулагдаха ёhотой гэhэн тодорхойлго Сталинай зохёол соо бии байгаа. Сталинай энэ тодорхойлгодо шэнжэлхы ёhоор, марксистска хараа бодолой үндэhөөр хандаха хэрэгтэй. Общество доторхи забhарай хүсэнүүдые илган түсгаарлаха ябадал заримдаа зүбтэйдэ тоологдожо болохо байбашье, зарим ушарта тиигэжэ таарахагүй юм. Манай байдал дээрэhээ харахада, революциин гол сохилтонуудынь эгээн гол дайсадые илган түсгаарлаха хэрэгтэ зорюулагдаха ёhотой байна. Забhарай хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулхынгаа хажуугаар, тэдэниие өөhэдынгөө тала тээшэ татаха гэжэ оролдохо шухала. Ядахын сагта тэдэниие нейтральна байлгаха, нейтралитедээ орхижо манай тала тээшэ орохо ба бидэнтэй холбоо барисаа байгуулха, тиигэжэ революциин хүгжэлтэдэ туhалха ябадал тэдээнhээ туйлаха хэрэгтэй.

Гэхэ зуура, 1927 онhoo 1936 он хүрэтэр гражданска дайнай болоhон арбанжэлэй үеые абаад үзэбэл, тиихэдэ манай зарим нүхэд Сталинай тодорхойлгые Хитадай революцида сэхэ хэрэглэн, забhарай хүсэнүүдые аюултай дайсад гэжэ тоолоод, гол сохилтоё тэдээндэ эсэргүү шэглүүлhэн юм. Энээнhээ шалтагаалан, манай үнэнтэ дайсад бэшэ, харин бидэ өөhэдөө илгагдан түсгаарлагдашоод, хохидоhон байгаабди. Иимэ ушар бодото дайсадта ашагтай байгаа. Японско булимтарагшадта эсэргүү дайнай үедэ тиимэ догматическа алдуунуудай гаргагдаhые хараада абажа, японско эзэрхэг түримхэйнэрые илахын тула Хитадай Коммунистическэ партиин ЦК «Түрүү хүсэнүүдые бүридүүлэн жагсааха, забhарай хүсэнүүдые бэе тээшээ татаха ба хархис этэгээдүүдые илган түсгаарлаха» политика тодорхойлон зохёоhон юм (Мао Цзэ-дун. Шэлэгдэмэл зохёолнууд, том 3, нюур 366—367).

Теори тушаа ханалгагүйгөөр хандадаг бүхы хүнүүдэй hүгэдэдэг догматизм хадаа революцида, арад зондо, марксизм-ленинизмдэ ехэ хоро хүргэхэhөө бэшэ ондоо юушье үгэхэгүй байhаниинь бодото баримтанууд дээрэhээ харагдана. Арад түмэнэй болбосоролые улам дээшэлүүлхэ, тэдэнэй шэнжэлэн зохёохы үүсхэлые дэмжэн бадаруулха хараа бодол баримталан, бодото ба теоретическэ хүдэлмэриин хүгжэлтые түргэдхэхэ хэрэгтэ туhа хүргэжэ, догматическа шүтэлгые саашадааашье элишэлэн сохихо шухала.

Пролетариадай диктатура (Хитад орон дотор хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилдэг арад зоной демократическа диктатура) 900 миллион хүнүүдтэй территори дээрэ агууехэ илалта туйлаа. Советскэ Союз дотор, тэрэшэлэн Хитад ба арадай демократиин бусад оронууд дотор өөрын hайн ба бирагүйшье дүршэл бии байна. Энэ дүй дүршэлые саашадаашье согсолхо ёhотойбди. Хододоо түгэс бэлэн байха хэрэгтэй. Манда саашадаашье алдуунууд гаража магад. Ямар тобшолол хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, манай партиин хүтэлбэрилхы органууд алдуу эндүүнүүдые зарим тэды ба тушаан болоhон үзэгдэлнүүдэй хэмжээндэ хизаарлаха гэжэ оролдохо, hаяхан гараhан юрын алдуунуудые гүрэн түрын удхатай болоторнь гү, али удаан саг соо үргэлжэлүүлхэгүй гэжэ оролдохо шухала.

Хитадай Коммунистическэ парти оршон байха үе соогоо хэдэ дахин горьтойшог алдуунуудые гаргаhан байна. 1924—1927 онуудай революциин үедэ манай парти дотор баруунай оппортунистическэ хараа бодол бии болоhон юм. Чэнь Ду-сю тэрэ хараа бодолой түлөөлэгшэнь байгаа. 1927—1936 онуудай революциин үедэ манай парти дотор «зүүнэй» хараа бодол гурба дахин гараhан юм, тэдээнhээ эгээн ехэ алдуутайнь 1930 ондо Ли Ли-саниин гаргаhан хараа бодол, 1931—1934 онуудта Ван Минэй гаргаhан хараа бодол байгаа. Ван Минэй хараа бодол революцида тон ехэ хохидол ушаруулаа. Тэрэл үеэр революционно шухала базануудай пэгэндэ Чжан Го-тао гэгшын зүгhөө баруунай оппортунистическэ, антипартийна хараа бодол гаргагдаhан юм. Чжан Го-тао партиин Центральна Комитедтэ зүриhэн байгаа. Энэ алдуутай хараа бодолынь революционно шу-

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Пролетариадай диктатурын түүхэтэ дүй дүршэл тухай

(*Түгэсхэл*)

хала хүсэнүүдэй зарим хубида ехэшэг хоро хохидол ушаруулаа бэлэй.

Революциин хоёр шатада гаргагдаһан тэдэ алдуунууд (революционно шухала базануудай нэгэндэ Чжан Го-тао гэгшын гаргаһан алдуутай хараа бодолһоо бэшэниинь) ниитэ гүрэнэй удхатай алдуунууд байгаа. Японско булимтарагшадта эсэргүү дайнай үедэ Ван Мин түлөөлэгшэтэй баруунай оппортунистическэ хараа бодол манай парти дотор дахинаа гараһан юм. Гэбэшье, революциин хоёр шатада гараһан алдуунуудһаа манай партиин тобшолол хэһэнэйнь ашаар, энэ алдуутай хараа шугам нилээд богони болзор соо манай партиин ЦК-гэй зүгһөө заһаруулагдаһан байна.

Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоной һүүлээр 1953 ондо манай парти дотор Гао Ган—Жао Шу-ши гэгшэдэй антипартийна бүлэглэл бии болоһон байгаа. Тус бүлэглэл гадаадын ба дотоодын харшэ эгээрэндүүдые өөр тээшээ татаад, революциин хэрэгтэ хоро хүнөөл хэжэ зорилго табиһан байба. Энэ антипартийна бүлэглэлые партиин Централиа Комитедэй саг дары элирүүлжэ бута сохёогүй һаань, партиин болон революциин хэрэгтэ ямар ехэ хохидол ушаруулагдаха байгааб.

Тиимэһээ манай партиин түүхэтэ дүй дүршэлынь юуб гэхэдэ, алдуутай элдэб хараа бодолнуудта эсэргүүсэн тэмсэхэ зуураа, партимнай өөрыгөө хатуужуулһан, тэрэнэй ашаар агуухэ революциин ба эмхидхэлэй байгуулалтын үедэ илалта туйлаһан байна. Юрын, зарим алдуунууд тушаа хэлэбэл, тиимэ алдуунууд хүдэлмэридэмнай үе үе гараба. Партидахи хамтын сэсэн ухаанай ашаар, арад түмэнэй ашаар, алдуунуудые саг соонь элирүүлжэ усадхан зайсуулһанай ашаар лэ тэдэ алдуунуудай саашадаа хүгжэхэ арга болоогүй, гүрэнэй удхатай болоогоо һүжэрдэгүй, удаан саг соо үргэлжэлдэгүй, арад зондо хоро хохидол ушаруулаагүй байна.

Коммунистическэ хүдэлөөн дотор гараһан алдуунуудые коммунистнууд шэнжэлжэ ёһотой. И. В. Сталин бүхы талаараа буруу гэжэ зарим хүнүүд тоолоно. Энэнь ехээр эндүүрһэн ябадал гээшэ. И. В. Сталин — элитэ ехэ марксист-ленинец, зүгөөр ехэхэн алдуунуудые гаргаһан ба тэдэнээ өйлгон мэдээрэгүй марксист-ленинец мүн. Сталинай зүб ба алдуутай заабаринуудые бүхы талаарнь шэнжэлэн, түүхын талаар хараха, өөһэдтөө зохихо тобшолол хэхэ ёһотойбди. Тэдэнэй һайн ба бирагүйшье талануудынь улахоорондын коммунистическэ хүдэлөөндэхи үзэгдэлнүүдэй нэгэн болоно, байһан үеынгөө онсо шэнжые харуулна.

Улахоорондын коммунистическэ хүдэлөөн бүхы дээрээ 100 бага үлүүтэй жэл соо үргэлжэлжэ байхадань, Октябрьска революциин илаһан сагһаа хойшо орёодо 39 жэл үнгэрөө; революционно хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр үшөөл дутамаг байна. Бидэ угаа ехэ амжалтануудые туйлаһанхайбди, гэхэтэй хамта дутуунууд ба алдуунуудшье манда бии. Нэгэ амжалтын удаа нүгөөдэнь туйлагдадаггүй адляар, алдуунууд ба дутуунуудые заһаруулһанай зэргээр шэнэ алдуунууд гү, али дутуунууд гаража болохо, тэдэниие усадхан зайсуулха ушартай болоодохо байна. Гэхэ зуура амжалтануудһай дутуу дунданууд ода ходоо ехэ байдаг, һайн таланууд аараг талануудһаа ходоодо олон байдаг. Дутуунууд, алдуунууд хэззээшье заһаруулагдадаг бшуу.

Һайн хүтэлбэри ямар байхаб гэхэдэ, алдуунуудые гаргахагүй, алдуунууд тушаа шангаар хандаха ябадал болоно. Орёодо эндүүрэгүй хүнүүд гэжэ дэлхэй дээрэ байгаагүй юм. «Алдууга сэхэ мэдэрхэ, тэрэнэй гараһан шалтагаание, оршон байдалыень шэнжэлжэ үзэхэ, алдуугаа заһаруулха арга мүрые анхаралтайгаар зүбшэн хэлсэхэ гээшэ шанга партиин шэнжэ тэмдэг, өөрынгөө уялгануудые гүйсэдхэн байлгаха, ангиие удаалуулан олониитэшье хүмүүжүүлхэ ба һургаха ябадал болоно» гэжэ В. И. Ленин хэлэжэ нэн (Зохёолнууд, том 31, нюур 39).

В. И.Ленинэй захянуудые үндэһэ болгон, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти социалистическэ байгуулалтые хүтэлбэрилхэдөө Сталинай гаргаһан зарим ехэхэн алдуунуудые, тэрээнһээ шалтагаалан төхөолдоһон хойшолонгуудые эрид шууд элирүүлээ. Эдэ хойшолонгуудай түбэгтэй байһан ушарһаань, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти И. В. Сталинай ехэ габьяануудые мэдэрхынгөө хажуугаар, И. В. Сталинай гаргаһан алдуунудай гол удхые эрид шууд элирүүлээд, һэрэмжэтэй байхыень, эдэ алдуунуудһаа боложо төхөолдоһон муу хойшолонгуудые дары зайсуулхыень партиие уряалаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд дээрэ хурса шүүмжэлэл гараһанай һүүлээр, энэнэй урда тээ зарим тэды алдуутай политикаар һаатуулагдажа байһан бүхы нүхэсэлнүүд хаа хаанагүй, забсол эдэбхи орохо гэжэ, КПСС ба советскэ арад бүри нягта нэгэдэлтэй, бүри бата эмхидэлтэй болохо, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ урданьүзэгдөөгүй ехэ һүр жабхаланта коммунистическэ общество байгуулхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал мандуулхын түлөө тэмсэхэ гэжэ Хитадай Коммунистическэ парти этигэнэ.

Манай лагериин алдуунуудаа заһаруулжа байхадамнай дэлхэйн бүхы харзис хүсэнүүд бахархан баясана. Эдэ бүгэдэнь ямар юумэндэ хүргэхэб? Советскэ Союз түрүүтэй, эб найрамдалта ба социализмын агуухэ лагерай бүри хүсэтэй, хэзээшье илагдашагүй болоходо, харин тэдэ хоролхогшодой харгис хэрэгэй хосорон һалахань дамжагүй.

«Правда» газетын 1956 оной апрелиин 7-ной номерһоо абажа толилогдобо.

Ажалдаашье, һуралсалдаашье жэшээ харуулна

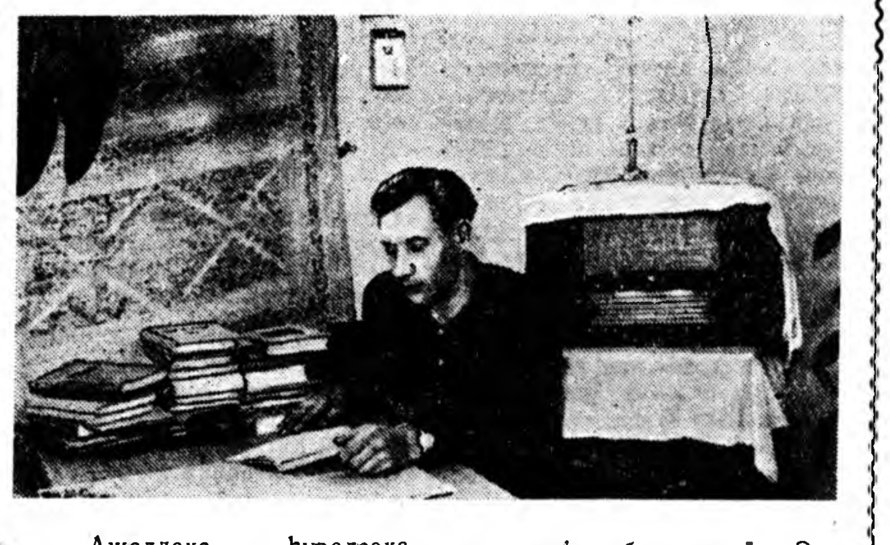

—Ажаллаха, һуралсаха, амарха эрхэ Советскэ Конституциар манда олгогдонхой. Энэ хүндэтэ эрхээ дүүрэн эдлэхын түлөө оролдодогбди,—гэжэ комсомолец Анатолий Турло хөөрэнэ.

Улан-Удын сэмбын фабрика манай республика доторхи һаяын предприятинуудай нэгэн юм. Фабрикын хүдэлмэришэдэй олонхинь ехэнхидээ залуушуул.

Мүнөө городуудта бүгэдэ дунда эрдэмтэй болохо гэһэн асуудалай парти, правительствоор табигдаад байхада, фабрикын хүдэлмэришэдэй олонхинь ажалдаа ябажа байгаад һуралсадаг болонхой. Жэшээ болгон аппаратно-зэрэлгын цех абаад үзэе. Тэндэ хамта 54 комсомолецууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэ барандаа техминимумэй кружогуудта ябажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Мүн тэдэнэй дундаһаа үдэшын дунда һургуулида һуралсадаг хүнүүд яһала олон. Мүнөө энэ цехһээ 14 комсомолецууд үдэшын дунда һургуулида, тэрэ тоодо 6 хүн 10-дахи классаа һуралсана. Фабрикын дирекци ба партийна эхин организаци залуушуулай һуралсалда ехэ анхарал хандуулдаг, тэдэндэ һуралсаха дүүрэн арга боломжо байгуулдаг. Сэмбэ нэхэгшэд, нооһо ээрэгшэд ба бусад хүдэлмэришэдэй үглөөнэйшье, үдэшэншье халаанда хүдэлмэрилхэдөө һуралсаха аргатай байхынь тула үдэшын һургуули мүн лэ 2 халаанда хүдэлмэрилдэг болонхой.

Дирекциин үүсхэлээр энэ жэлдэ фабрикын дэргэдэ Московско текстильнэ техникумэй тусхай группануудай эмхидхэгдэхэнь. Эндэ технологой мэргэжэлэл олохо гэһэн хүдэлмэришэгшэд һуралсаха юм. Эдэ бүгэдэ анхаралдань харюу болгон, залуушуул ажалдаа харюусалгатайгаар хандана. Мүнөө цех дотор даалгабаряа дүүргэдэггүй нэгэшье хүдэлмэришэн үгы.

Мастерай туһалагша, комсомолец Анатолий Турлогой хүтэлбэрилдэг халаан гансал залуушуулһаа бүридэнхэй. Энэ эмхитэй коллектив ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэтэйгээ хамта үйлэдбэрилдэг продукциингаа шанар һайжаруулхые ходоо оролдожо байдаг. Энэ халаанай коллектив машина, станогуудаа һайнаар харууһалдаг, ходоодо ариг сэбэр байлгадаг юм. Тиимэһээ станогуудайнь эбдэржэ, миин байха ушар үзэгдэдэггүй байна. Энгэжэ халаанай хүдэлмэришэд эрэһэн нооһонойнгоо шанар 99,5 процент болгоо. Һайн шанартай продукци гаргахын хажуугаар тус халаанайхид түрүүшынгээ кварталай даалгабари 118,5 процент дүүргэжэ шадаһан байна. Тэдэнэр улаахоорондын һайндэр—Майн нэгэнэй урда тээ дэлгэрһэн мүрысөөндэ мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Өөрөө нүхэр Турло эдэбхитэй бэрхэ хүн. Тэрэ 1948 ондо Кленцы городой ремесленнэ училищи дүүргэөд, фабрикада хүдэлмэрилхөөр ерэһэн юм. Эрхим, оролдосотой ажалаараа тэрэ фабрикын коллективэй дунда хүндэтэй хүн болонхой. Анатолий түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ ходоодо оролдожо байдаг. Мүнөө Анатолий Ивановичүдэшын дунда һургуулиин 10-дахи классаа һуралсана. Тиин һуралсахадаашье ехээр оролдожо, гансал эрхим ба һайн гэһэн сэгнэлтэ абадаг юм.

— Би 3 басагатайб. Тиин хэдэ ехэ даалгабаритай, сүлөөгүйшье һаа, бүлэдөө анхаралаа ходоодо хандуулдагби. Басагадаа хүмүүжүүлсэдэг, һаатуулалсадаг хүнби, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. А. И. Турло ажалдаа байна. 2. А. И. Турло гэртээ номоо үзэжэ байна.

Е. Ринчиновагай текст, Б. Бельскиин фото.

Уранзурагуудай нүүдэл выставкэ

Байгша оной апрелиин 30-да уралалгын искусствонуудай музейдэ Гүрэнэй Третьяковско Галлерейн фондһоонууд эблүүлэгдэһэн уранһайхнай нүүдэл выставкэ нээгдэхэнь. Эндэ уранзурагай 144, графикын 95, скульптурна 26, зохёолнууд харуулагдаха юм.

Тус выставкэ Молотов, Нижний Тагил, Киров ба Прибалтикын хэдэн городуудта харуулагдажа, үргэн олониитээр һайшаагдаһан байна.

Манай выставкэдэ ородой болон советскэ гайхамшагта уранзураашадай гараар бүтээгдэһэн зурагууд, шабараар хэгдэһэн дүрэлэгэнүүд бии. Тэдэнэй тоодо О. Кипренскиин, А. Венециановай, В. Тропининай, А. Ивановой, Ц. Маковскиин, И. Шишкинэй, В. Васнецовой, И. Репинэй ба бусадай зурагууд ороно.

Выставкэдэмнай советскэ үеын уранзурагшадай тусхай таһаг бии. Эндэ уранзураашад А. Герасимовай, И. Грабариин, К. Юоной, П. Корин ой, М. Грековой, В. Ефановой, В. Модоровой ба бусадай зурагууд табигдаха юм.

Е. Злотник, нүүдэл выставкын директор.

Студентнэрэй табиһан концерт

Улан-Удын педучилищиин һурагшад Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоздо ерэжэ, һонирхолтой концерт харуулһан байна.

Концертын урда тээ лекци уншагдаа. «Хани барисаан» гэжэ нэгэ үйлэтэй зүжэг наадан ба уранһайханай номернууд колхозникуудта харуулагдаа. Студентка Лю-Дэ-Фун бурят арадай хатарые шадамар бэрхээр наадаба. Мүн студентнүүд Д. Баймеева «Парти—Ленин» гэжэ шулэг, М. Балтакова «Эб найрамдалай түлөө» гэжэ дуу ехэ һайнаар гүйсэдхөө.

Колхознигууд һайн концертын түлөө студентнэртэ баясхалан хүргөө.

Б. Батуев.

Улан-Удэ горо[д]... Майн 1-нэй ... демонстраци ха[раха] түсэб

1956 оной майн 1-дэ ажалша... монстраци Соведүүдэй талмай д... лохо. Демонстраци үдэрэй 1... эхилхэ.

Демонстрацида хабаадагшадай ... лархa газар:

Хүдэлмэрьшэд, албахаагшад... приятинууд болон эмхи зургаа... һургаал — һургуулинуудта с...

Районуудай нэгэдэмэл колон... нэгэ газарта суглараха гэбэл: Г... лэй министерствын ба Харгы за... министерствын һургуулинуудай һ... Ленинэй үйлсэдэ Некрасовай ү... Советскэ үйлсэ хүрэтэр;

Мэргэжэл ололгын һургуу... һураггаад Ленинэй үйлсэдэ С... үйлсэһээ Кировэй үйлсэ хүрэтэ...

Городской районой ажалшад ... линин талмай дээрэ ба Киров... сэдэ Ленинэй үйлсэһээ Смолиной ... хүрэтэр;

Железнодорожно районой а... Мухинска, Декабрьска үйлсэнүүд... ведүүдэй талмай гараһан тон... гуур ерэжэ суглараха.

Пригородно районой ажалша... нэй үйлсэдэ Кировэй үйлсэһээ ... заровай үйлсэ хүрэтэр аад, энэ ... Сталинай үйлсэ хүрэтэр;

Демонстрацида ябаха нэгэдэ... лоннонууд үглөөнэй 10 час боло... саагдажа дүүрэхэ.

Демонстрацида хабаадагшад С... дэй талмай дээгүүр нэгэ колонн... гуримтайгаар һубарин гараха:

Гэгээрэлэй министерствын ба ... замай министерствын һургуу... һурагшад.

Мэргэжэл ололгын һургуу... һурагшад.

Городской районой ажалшад. Железнодорожно районой ажа... Пригородно районой ажалшад. Нэгэдэмэл колоннонуудай жагс... зарнуудта (Ленинэй, Сталинай, ... ной, Читинскэ, Декабрьска, Ж... дорожно, Д. Банзаровай үйлсэ... транспортын ябалга үглөөнэй 9 ча... люулагдаха.

Ленинэй үйлсээр Д. Банзаро... сэһээ Рабочая үйлсэ хүрэтэр, Р... үйлсээр Сталинай үйлсэһээ Селе... үйлсэ хүрэтэр, Железнодорожно... сээр Рабочая үйлсэһээ Некрасов... сэ хүрэтэр, Читинскэ үйлсээр Се... скэ үйлсэһээ Красная үйлсэ хү... нүүдэй ябалга үглөөнэй 10 час... монстрациин дүүрэтэр зогсоогд...

Соведүүдэй талмай дээрэ тра... Железнодорожно, Сталинай, Ч... үйлсэнүүдээр пропускаар гарах... тогтоогдоно.

Соведүүдэй талмайда пропус... лон уряалай билеедээр гаралга ... 45 минутада болюулагдаха.

СССР-эй, РСФСР-эй, БМАС... Верховно Соведүүдэй депу... КПСС-эй обкомой ба горкомой ... гэшүүд Соведүүдэй талмайда ... гөө үнэмшэлгэнүүдээр гараха.

Демонстрациин үедэ колонн... ябалгые хүтэлбэрилхэ ба гурим... гые эмхидхэлгэ БМАССР-эй М... милициин управлениин начальни... логшо, милициин полковник нүхэ... Мадагуевта даалгагдана.

ГОРОДСКОЙ КОМИС[СИ]

Социалистическэ уялгануудай дүүргэлтые шалгаа

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ЮУ ХАРУУЛНАБ

Аймагай хэдэ хэдэн колхозууд һүһаалгые дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Эндэхи колхозуудай абаһан уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байһыень колхозууд ба һаалишадай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй үнгэрэгшэ 6 һарын дүнгүүд эли тодоор харуулна. Энэ дүнгүүд дээрэһээ харахада һаалишад, малшадай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар ажахын үнгэрһэн хахад жэл соо нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада аймаг дотор һү һаалга 2 дахинһаа үлүүтээр дээшэлээ.

Һаамхай үнеэн бүриһөө 132,7 литр һүн һаагдаа гэхэ гү, али нёдондонойхитой сасуулбал 67,5 литрээр дээшэлээ. Зүгөөр, энэ түрүүшын алхам гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Түрүү колхозуудай туйлалтануудые дээрһээ харахада, аймагай колхозууд һү һаалгаяа хоёршье бэшэ, 5—6 дахин дээшэлүүлхэ аргатай байна.

ЭДЭ ТҮРҮҮШҮҮЛҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАХА

Ажахын хахад жэл соо үнеэн бүриһөө 321,8 литр һү һааһан «Победа» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Г. Цыдыпов) һү һаалгаар аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Тиигэжэ энэ колхоз үбэлэй һаранууд та һү һааха жэлэйнгээ түсэбые 32,2 процентээр дүүргэбэ. Эндэ үнеэн бүриһөө нёдондоной орходоо 100 шахуу литр һүн үлүү ехээр һаагдаа. Социалистическэ мүрысөөндэ Ждановай, Ворошиловай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ һайн дүнгүүдые туйлаба. Жэшээлбэл, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо һү һаалгаяа 132,2 литрээр дээшэлүүлжэ гэхэ гү, али дүрбэ дахинһаа үлүү ехэ һү һааһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 1-һээ энэ жэлэй апрелиин 1 хүрэтэр дааҗа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 670 литр һү һааһан Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан коммунистка Гарма Лыгденова аймагай һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлээд, жэлэй эсэс хүрэтэр үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абанхай. Мүн жэл бүри һайн ажаллажа туйладаг «Победа» колхозой һаалишад Мидаг Соктоева, Намжил Цыденова, Ханда Абидуева, Дари Ажитова, Цыбик Дамбаева, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Ринчин Соктоева, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой—Сыбикханда Дондокова, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой — Дыжит Намдакова гэгшэд һайн амжалта туйлаа. Эдэ һаалишад ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 6 һара соо үнеэн бүриһөө 400—660 литр һү һаагаад байна.

Эдэ колхозуудай, мүн һаалишадай туйлалтанууд хадаа Закаменай алишье колхоз үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ тон ехэ арга боломжотой гэжэ элитээр харуулна.

Гэхэтэй хамта, юрэнхыдөө аймагай колхозууд һү һаалгаар һаһаһандаа хүрэхээр бэшэ. Һү һаалга хоёр дахин дээшэлээшье һаа, аймагай колхозууд жэлэйнгээ түсэбые хахад жэл соо арайхан гэжэ 13,4 процент дүүргэжэ, урдынхяраа республика соогоо һүүлэй һуулида шэргүүлдэжэ ябаһаар. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, аймагай олохон колхозуудта ашаг шэмэтэ малые, иланхгаяа үнеэдые харууһалга, эдэлэлүүлгэ муугаар эмхидхэгдэнэ, үнеэдһээ һү ехээр һаахын түлөө тэмсэл һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ, малшадай хүдэлмэридэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл, ажалай шэнэ онол арганууд муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Үнеэдһээ һү һаалгын талаар илангаяа Хрущевой, Ленинэй, Кагановичын, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд ехэхэн гээгдэлтэй. Ажахын жэлэй эхинһээ хойшо 6 һара соо Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Аюшеев) үнеэн бүриһөө 67,4 литр, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр З. Т. Филимонов)—88,5 литр, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр И. Ш. Сыренов) — 104 литр, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Ш. Шаралдаев) — 116,8 литр һү һаагаад байна. Эдэ колхозуудай малай ашаг шэмэ юундэ бағаб, али бэшэ колхозуудһаа муу байдалтай, арга боломжоор ядуу, адууһа малайнь үүлтэр муу гээшэ гү гэжэ асуухаар болоно. Үгы, тиимэ бэшэ юм. Гээгдэлэйнь гол шалтаган юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һү һаалгые дээшэлүүлхэ тушаа парти, правительствын табиһан зорилгые бэелүүлхын түлөө ёһотойгоор тэмсэнэгүй, социалистическэ мүрысөө мүртэйгөөр эмхидхэнэгүй. Мүн һаалишадай ажалайнь эмхидхэл муу, һааһан һүнэй тоо бүридхэл хангалтагүй.

ХОЕР ОНДОО ДҮН

Энэ байдалые зүбөөр харуулхын тула үнеэдэйнгээ үүлтэрээршье, сабшалангай ба бэлшээриин газараарше адли байдалтай Молотовой Ленинэй нэрэмжэтэ хоёр колхозуудые сасуулаад үзэе. Нёдондо жэлэй түрүүшын 6 һара соо Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үнеэн бүриһөө оройдоол 36,3 литр һү һаагаад байгаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 49,0 литр һааҗа, түрүүн ябаһан юм. Харин мүнөө энэ жэлдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ленинэйхидые холо ахижа гараа. Энэ колхоз үнгэрэгшэ һаранууд соо үнеэн бүриһөө 168,5 литр гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо 132, 2 литр һү үлүү ехээр һаагаа. Тиихэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ үе соо үнеэн бүриһөө оройдоол 88,5 литр һү һааҗа, урда жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 39,5 литрээр нэмэгээд, аймаг дотороо һүүлшын һуури эзэлэгшэдэй нэгэнинь болошоо. Магад Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо үбэлдөө үнеэд олоороо тугаллаһан бэй—гаа гү гэхэдэ, тиимэ бэшэ. Хэрбээ нёдондоной энэ үедэ 100 үнеэн бүриһөө Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 11,4 тугал, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 11,8 тугал абтаад байһан һаа, мүнөө жэл Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 16,8 толгой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо—17,0 толгой тугал абтаад байна.

Энэ хоёр колхоз нахадаа хоёр ондоо дүнгүүдтэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз юундэ гээгдэнэб? Гол шалтаганиинь хадаа тус колхоз жэлһээ жэлдэ ниитынгээ малые хүсэд тэжээлэр, илангаяа шэмэтэ ба концентрированна тэжээлээр, һаруул дулаан типовой байрануудаар хангадаггүй байна. Үнгэрһэн жэлдэ энэ колхозойхид үбэлэй тэжээл бэлдэхэ түсэбэйнгөө оройдоол табаһай нэгэ хубиинь дүүргэһэн байна. Тиихэдэ силос дараха түсэб 11,6 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Һүүлшын табанжэлэй турша да колхоз дотор үхэрэй нэгэшье типовой байра барииһагүй. Хэды иимэ байбашье, энэ колхозойхид бии байһан тэжээлээ, илангаяа солоомоёо буйлуулжа, амтатай болгожо, үнеэдтэ эдюулжэ уялгатай байһан юм. Тэд энэ хүдэлмэри эмхидхэнгүй, үбһэ тэжээл гаргашалгада хайша хэрэгээр хандажа, бүхэлөөр газарта хаяжа малдаа үгэхэдэнь горьтой хубинь гэшхэгдэжэ, үльтирмэ дуунһана. Хоёрдохи шалтаганиинь хадаа энэ колхоз наукын туйлалтанууд ба түрүү һүү дүшэл нэбтэрүүлэлдэгэнэгүй. Тэрэшэлэн һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнэгүй. Харин Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо таг ондоо байдалтай. Тус артель доторойнгоо арга боломжые гүйсэд хэрэглэжэ, үбэлжээлэй байрые үнгэргөө. Энэ колхозой малынь элдэб янзын тэжээл эдидэг тула хүсэ шадал һайнтай ба һү ехээр үгэдэг болоо.

Мүн Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз хахад жэл соо үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 67,4 литр һү һааҗа, һү һааха жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 8,4 процент дүүргэв. Энэ колхоз 180 хоног соо дунда жэшээгээр суудхаа соо үнеэн бүриһөө оройдоо 300-гаад грамм һү һааһа байба. Энэхэн дээрэһээ харахада, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, түрүүлэгшэ нүхэр Аюшеев һү һааха талаар хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа дүүргэхын тулада һанаагаа зобоногүй.

***

Аймагай олонхи колхозуудта һү һаалга яахадаа иимэ бага байһан зандааб гэхэдэ, КПСС-эй аймком болон аймгүйсэдком малажалые тон халирхайгаар хүтэлбэрилжэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хэдэ хэдэн колхозуудта малһаа ашаг шэмэ абалгын иимэ бэрхэшээлтэй байдалда орууладаад, һү һааха жэлэй түсэбэй дүүргэлтын таһалдажа байхада партиин Закаменай айком ба аймгүйсэдком зохихо хэмжээ а... гүй, колхозуудай хүтэлбэри... ба зоовемэргэжэлтэдтэ ... эрилтэ хэнэгүй, дутагдалнууд... сэнэ, абаһан шиидхэбэри... дүүргэнэгүй. Март һарын ... «Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз... һаалгын ябаа тухай» асууда... тиин айкомой бюро зүбшэн ... һайшаалтай шиидхэбэри ... абаһан байгаа. Тэд урдань... ходо һү һаалга ямар байдал... гаа һэм, мүнөөшье тэрэл зан...

Закаменай аймагай колхоз... малһаа ашаг шэмэ багаар а... үшөө нэгэ ушар юуб гэхэдэ... кампани жэл бүхэндэ хайша ... тээр үнгэргэгдэжэ, малынь ... бүйбайна. Үнгэрһэн жэлдэ 100 ... бүриһөө оройдоол 51 тугал ... байха юм. Тэд энэ жэлдэ ... кампани мүн урдах жэлнү... ли муугаар, хайша хэрэгээр ... гэгдэжэ байна. Мэнэ һаа үн... нэн шалгалтаар аймагай колхоз... та үнеэдэй 25—30 процентнь ... гэжэ тодоруулагдаа. Энэ шу... дэлмэрине зүгдэнь орхиһо ... зуудай зоотехническэ мэргэ... ехээр эзэмтэй.

Тиихэдэ аймагай 4 колхоз... техникууд үгы юм. Энэ шух... дал Хүдөө ажахын министер... хэды табигдабашье, мүнөө ... шиидхэгдээгүй байһаар.

Мүнөө хохи хабар болож... ажалда эгээл харюусалгатай ... бо. Энэ үедэ малые элдэ... гэ, харууһалга һайжаруулж... дэнэй тэнхээ тамирыень һ... лангүй ондо оруулхын, ... хэ дээшэлүүлхын ... сэ оролдого гаргадаха, ... хандуулагдаха ёһотой.

Д. ДОНДОКОВ.

Редакторай орлогш[о] **О. ГОМБОЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-12, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—4 .59, пропаганды и переводов — 35-1 культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00752. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 22